

Mesto Lučenec, Ulica Novohradská 1, 984 01 Lučenec

***Program hospodárskeho a sociálneho
rozvoja Mesta Lučenec***

(Aktualizácia na roky 2014 – 2020)

Lučenec 18. 02. 2014

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Lučenec

(Aktualizácia na roky 2014 – 2020)

Mesto Lučenec je spoločenstvom, občanov, podnikateľov, občianskych a záujmových združení, ktorí chcú pre budúcu generáciu zabezpečiť lepšie životné podmienky s rozvojom podnikateľských aktivít s využitím domácich zdrojov.

Na príprave a aktualizácii Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja spolupracovali

Primátorka mesta Lučenec: PhDr. Alexandra Pivková

Odborný tím:

Ing. Kolimárová Želmíra, koordinátor za mesto Lučenec, vedúca oddelenia stavebného poriadku investícií a stratégie
Ing. Haluška Milan, oddelenia stavebného poriadku investícií a stratégie
Ing. Vass Roland, oddelenia stavebného poriadku investícií a stratégie
Ing. Eva Balážová, PhD, Komisia regionálneho rozvoja, medzinárodných vzťahov, cezhraničnej spolupráce, cestovného ruchu, podnikania, obchodu a informačných a komunikačných technológií

Konzultanti:

Mgr. Danica Hullová, Centrum vzdelávania neziskových organizácií
Ing. Daniela Dvorská, ProRegio
Ing. Anna Pisárová, VÚC Banská Bystrica

Obsah

Číslo	Kapitola / časti	Strana
1.	Obsah	3
2.	Úvod	5
3.	3. Základná charakteristika mesta (sociálno – ekonomická analýza) a SWOT analýzy	7
4.	3.1. Zemepisná charakteristika	7
5.	3.1.1. Poloha	7
6.	3.1.2. Klíma	8
7.	3.1.3. Prírodné zdroje	8
8.	3.2. Demografický vývoj	9
9.	3.2.1. Stav a pohyb obyvateľstva	9
10.	3.2.3. Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia	11
11.	3.2.4. Národnostná štruktúra obyvateľstva	12
12.	3.2.5. Náboženská štruktúra obyvateľstva	12
13.	3.3. Hospodárstvo a vedecko – technický rozvoj	13
14.	3.3.1. Trh práce	13
15.	3.3.2. Nezamestnanosť	14
16.	3.3.2.1. Miera nezamestnanosti	14
17.	3.3.2.2. Nezamestnanosť podľa vzdelania	15
18.	3.3.2.3. Nezamestnanosť podľa veku	15
19.	3.3.2.4. Nezamestnanosť podľa pohlavia	15
20.	3.3.2.5. Nezamestnanosť podľa odvetví	15
21.	3.3.3. Ekonomický rozvoj	16
22.	3.3.3.1. Priemysel	16
23.	3.3.3.2. Podpora investícií v meste	16
24.	3.3.3.3. Malé a stredné podnikanie	16
25.	3.4. Doprava a komunikácie	28
26.	3.5. Technická infraštruktúra	21
27.	3.5.1. Plyn	21
28.	3.5.2. Elektrická energia	21
29.	3.6. Odpadové hospodárstvo	22
30.	3.7. Životné prostredie	24
31.	3.7.1. Voda	24
32.	3.7.2. Kvalita ovzdušia a hluk	24
33.	3.7.3. Mestská zeleň	24
34.	3.8. Sociálne služby a zdravotníctvo	26
35.	3.8.1. Sociálna starostlivosť	26
36.	3.8.2. Zdravotná starostlivosť	28
37.	3.8.3. Bývanie	28
38.	3.9. Vzdelávanie a šport	33
39.	3.9.1. Vzdelávanie	33
40.	3.9.1.1. Predškolské zariadenia	34
41.	3.9.1.2. Základné školy	34
42.	3.9.1.3. Stredné školstvo	35
43.	3.9.1.4. Vysoké školstvo	35
44.	3.9.1.5. Materské školy	35

45	3.9.1.6. Základné umelecké školy	35
46	3.9.2. Šport	36
47	3.10. Kultúra	37
48	3.11. Propagácia a cestovný ruch	40
49	3.11.1. Dopyt	40
50	3.11.2. Ubytovacie a stravovacie zariadenia	40
51	3.11.3. Inštitucionálne zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu	41
52	3.11.4. Prírodné pamiatky, rezervácie a atrakcie v okolí	41
53	3.11.5. Historické udalosti, osobnosti a zaujímavosti mesta	42
54	3.11.6. Zimný cestovný ruch	42
55	3.11.7. Letný cestovný ruch	43
56	3.12. Administratíva a bezpečnosť	44
57	3.12.1. Inštitúcie a organizácie	44
58	3.12.2. Ochrana a bezpečnosť	45
59	3.12.3. Manažment a správa mesta	46
60	3.13. Informatizácia mesta	47
61	3.14. Externé faktory a z toho vyplývajúce trendy	49
62	3.14.1. Úloha Mesta Lučenec v regióne	49
63	3.14.2. Cezhraničná spolupráca a medzinárodná spolupráca	49
64	4. Analýza problémov	50
65	5. Vízia, strategické ciele a prioritné oblasti mesta Lučenec	52
66	6. Merateľné indikátory	56
67	7. Návrh na rozpracovanie akčného plánu mesta	57
68	8. Zabezpečenie a monitorovanie programu	59
69	9. Akčné plány	60

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) je strednodobým programovacím dokumentom, ktorý na základe dôkladnej analýzy prostredia (vymedzeného regiónu) stanovuje ciele a náčrt postupov na ich dosiahnutie. PHSR patrí do sústavy dokumentov, na základe ktorých sa uskutočňuje regionálny rozvoj na území Slovenska. Cieľom týchto nástrojov rozvoja regiónu je identifikácia reálnych potrieb územia, stanovenie jasných cieľov, a určenie vecnej a časovej postupnosti jednotlivých krokov na ich dosiahnutie.

Mestu vyplýva zo zákona 539/2008 Z. z. §12 písmeno b) okrem iného aj úloha vypracovanie, schvaľovanie, pravidelné vyhodnocovanie a plnenie PHSR. Z tohto dôvodu sa mesto Lučenec zapojilo do projektu Spoločne za Novohrad, cieľom ktorého bolo vypracovanie PHSR pre mestá Lučenec, Poltár, Veľký Krtíš, Modrý Kameň a Filákov.

Každé zo zainteresovaných miest vytvorilo vlastný projektový tím, ktorý následne spolupracoval s občanmi, volenými predstaviteľmi, odbornou pracovnou skupinou a konzultačným konzorciom.

Projektový tím Mesta Lučenec vytvoril [analytickú časť dokumentu](#). Táto čas bola vypracovaná na základe informácií príslušných oddelení Mestského úradu, prípadne ďalších zainteresovaných inštitúcií. Aby bol zdroj údajov čo najširší zapojil projektový tím už v tejto fáze projektu aj občanov. S pomocou študentov Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU v Nitre a riaditeľov základných škôl v Lučenci zrealizoval anketový prieskum. Tento bol s využitím Mestských novín zopakovaný pri aktualizácii dokumentu v roku 2013. Najčastejšie vyskytujúce sa požiadavky (s výnimkou tých, ktoré vyplynuli aj zo štatistických údajov) tohto prieskumu sú zhrnuté pri jednotlivých podkapitolách v časti „Čo na to občania?“. Tieto údaje boli vytriedené do SWOT analýzy podľa toho či sú silnou stránkou mesta a dajú sa využiť pri jeho ďalšom rozvoji alebo naopak sú slabou stránkou, ktorú treba odstrániť.

Projektový tím počas trvania projektu aj následných aktualizácií niekoľkokrát zvolal zainteresované inštitúcie za účelom pripomienkovania predbežných výstupov. Výsledky činnosti projektového tímu boli zasielané konzultantskému konzorciu, ktoré na základe nich pripravilo problémovú analýzu a konečné výstupy. V rámci aktualizácie analytickú časť upravilo Oddelenie stavebného poriadku, investícií a stratégie.

Dôvodom voľby tejto metodiky bolo vytvorenie jasnej koncepcie, ktorá by odrážala skutočný stav v meste a zároveň bola dielom čo najširšieho počtu občanov.

V rámci projektu bola navrhnutá aj [koncepcia systému hodnotenia a zmien](#) PHSRM. Tento dokument zabezpečí aby PHSR bol „živým“ dokumentom.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja bol aktualizovaný v roku 2009 a v roku 2013, kedy bol zrealizovaný aj nový anketový prieskum medzi občanmi.

Za spoluprácu ďakujeme:

Spolupracujúce inštitúcie a konzultanti	Názov / Meno a priezvisko
PhDr. Martin Šebian, PhD	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec
Ing. Renáta Farkašová	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec
Ing. Branislav Hámorník	Okresný úrad Lučenec
Ing. arch. Ladislav Tatár	Obvodný úrad životného prostredia
Komisia regionálneho rozvoja, medzinárodných vzťahov, cezhraničnej spolupráce, cestovného ruchu, podnikania, obchodu a informačných a komunikačných technológií	Mesto Lučenec
Oddelenie stavebného poriadku investícií a stratégie	Mesto Lučenec
Oddelenie ekonomiky a majetku mesta	Mesto Lučenec
Oddelenie dopravy a životného prostredia	Mesto Lučenec
Oddelenie školstva, sociálnych vecí, kultúry a športu	Mesto Lučenec
Oddelenie vnútornej správy	Mesto Lučenec
Ing. Ján Boroš	Občianske združenie BOVAP

a ďalší občanom a inštitúciám, ktorí prispeli k obsahu tohto dokumentu.

3. Základná charakteristika mesta (sociálno – ekonomická analýza) a SWOT analýzy

Z histórie

Územie okresu Lučenec patriace do bývalej Novohradskej župy bolo obývané už v dobe kamennej a bronzovej. Novohradský komitát patrí medzi najstaršie v Uhorsku, vznikol na prelome 10. a 11. storočia.

Najstarší zápis o existencii Lučenca je listina kráľa Bela IV. z 3. augusta 1247. V nasledujúcich storočiach patrilo mesto k najvyspelejším zemanským mestám. Jeho poloha priťahovala obchodníkov a remeselníkov. Koncom 19. storočia sa stal Lučenec priemyselným a obchodným centrom Novohradskej župy, známy textilkou, zlievárňou niklu a kobaltu, Rakottyayho smaltovňou, ktorej výrobky sa dostali na všetky kontinenty.

Mesto viackrát vypálené (1451, 1622, 1849) sa znova postavilo na nohy, aby zaznamenalo svoj azda najväčší rozkvet. Vtedy ho v Uhorsku nazývali malou Budapešťou....

3.1. Zemepisná charakteristika

3.1.1. Poloha

Lučenec leží v centrálnej časti Lučeneckej kotliny a je prirodzeným geografickým centrom južnej časti stredného Slovenska. Blízkosť maďarských hraníc dáva predpoklad pre rozvoj hospodárskych a kultúrnych vzťahov v rámci strednej Európy.

Rozloha Mesta je 5256,8463 ha k. ú. Lučenec a 2248,4139 k.ú. Opatová.

Mesto sa nachádza v južnej časti Banskobystrického kraja. V nadmorskej výške 194 m. Jeho presné súradnice sú: Zemepisná šírka: N48o 19,719', zemepisná dĺžka: E19o 40,148'.

Rozloha mesta je 47,8 km².

Územie v okruhu 50 km okolo mesta Lučenec je po Bratislave a Košiciach oblasťou s treťou najľudnatejšou sídelnou štruktúrou na Slovensku. V uvedenej oblasti je sústredených niekoľko mestských jadier.

Hriňová – 29,1 km SZ, Hnúšťa – 34,2 km SV, Detva 30,7 km SZ, Poltár 14,6 km SV, Rimavská Sobota 25,8 km SV, Filakovo 13,1 km JV, Modrý Kameň 40 km JZ, Veľký Krtíš 36 km JZ, Tisovec 60 km S, Krupina 70 km Z, Balasagyarmat 50 km JZ, Salgótarján 27km JV

3.1.2. Klíma

Teploty dosahujú hodnoty v januári priemerne -2 až -5°C , v júli 17 až 21°C . Ide o suchú oblasť (550 - 700 mm zrážok ročne) s vysokými hodnotami slnečného svitu (2100 - 2150 hod. ročne).

Bezmrazové obdobie trvá 280 – 300 dní v roku s krátkym trvaním snehovej pokrývky (45 -60 dní), ako aj s pomerne malou výškou snehovej pokrývky, čo predstavuje vysoký potenciál pre pestovanie teplomilných plodín. Klíma je vhodná pre vyššiu koncentráciu obyvateľstva (nižšie náklady na vykurovanie, nižšie náklady na zimnú údržbu komunikácií a i.), pre letný cestovný ruch, letné športy, ako i pre vysoký počet letových dní, vhodných pre využívanie letiska.

3.1.3. Prírodné zdroje

Zásoby povrchových vôd pre región Lučenec sú akumulované v povodí Ipeľ. Pre potreby tohoto územia sa využívajú vodná nádrž Málinec v povodí Ipeľ, vodná nádrž Hriňová v povodí Hrona. Minerálne pramene, aj keď sa využívajú často, majú zatiaľ len regionálny význam. Termálne pramene v blízkosti katastra mesta majú lokálny význam, ale dali by sa využívať omnoho intenzívnejšie napríklad aj na účely cestovného ruchu a kúpeľníctva. Voda artézskych studní má nízku teplotu na letné kúpanie. Vysoký počet slnečných dní umožňuje na ohrev využiť slnečnú energiu. Toto sa však v súčasnosti nevyužíva.

Potoky

Krivánsky potok má plochu povodia 204,89 km², dĺžku 48,2 km, priemerný relatívny sklon 15,77%.

Tuhársky potok má plochu povodia 59 km², dĺžka toku 27,8 km, na vodočte Lučenec zrážky 668 mm, priemerný ročný odtok 214 mm. Tuhársky potok ako prítok Krivánskeho potoka sa vlieva do rieky Ipeľ.

Voda je znečistená obcami bez ČOV na jeho toku ako aj nevyhovujúcim korytom, ktoré je v časti pred Lučencom rovné, čo oslabuje samočistiacu schopnosť a nečistoty sa dostávajú priamo do VN Ľadovo v Lučenci.

Vodné nádrže

Ľadovo na Tuhárskom potoku v správe Povodia Hrona má zátopovú plochu 26,2 ha, plochu 0,26 km², objem 640.000 m³, priemerný ročný prietok 0,36 m³/s, prevádzkovú hladinu 202,85 m n. m. Je to viacúčelová nádrž - produkčný rybník, športové rybárstvo, rekreačné účely, zmiernenie prírodnej vlny. Výška hrádze je 5,7 m, dĺžka čelnej hrádze 303 m, dĺžka bočnej hrádze 467 m. V súčasnosti je jej využívanie na kúpanie nevhodné z dôvodu znečistenia. Nádrž je súčasťou projektu „Športovo – rekreačná oblasť Lesopark – Ľadovo“ a „Cyklistický náučný chodník Lesopark – Ľadovo – Ipolytarnóc“. V roku 2013

boli na brehu nádrže vybudované športoviská. Projekty riešia vytvorenie zóny pre cestovný ruch, šport a rekreáciu a zároveň využitie prírodného potenciálu mesta (fauna, flóra).
Umelé jazero v parku bolo vybudované v čase výstavby parku. V roku 2013 sa realizoval v jeho blízkosti projekt „Rybí chodníček“.

Pôda

V katastrálnom území mesta prevládajú hnedozeme, ilimerizované, lužné a nivné pôdy. Ich úrodnosť v značnej časti územia je znížená nepriaznivými fyzikálnymi a chemickými vlastnosťami.

Nerudné suroviny

Lučenec leží v oblasti bohatej na nerastné suroviny - silikáty. V katastri mesta alebo jeho bezprostrednom okolí (Pinciná, Jelšovec, Veľká nad Ipľom) sú ložiská keramických surovín, pieskov, alginitu, diatomitu. Sú to netradičné suroviny, ktoré je možné využívať v stavebníctve (stavebný materiál), poľnohospodárstve (hnojivá), priemysle (sorbenty ťažkých kovov – životné prostredie) ako aj v cestovnom ruchu (kúpeľníctvo - liečivé zábaly na liečbu reumatologických ochorení).

SWOT analýza časť: Zemepisná charakteristika

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Blízkosť mestských jadier (vhodná sídelná štruktúra) - Výhodná poloha mesta - Blízkosť hraníc s Maďarskom (MR) - Potenciál nerastných surovín - Vysoký počet slnečných dní v roku 	<ul style="list-style-type: none"> - Zlá dopravná dostupnosť - Vysoké náklady na vybudovanie infraštruktúry pri existujúcich prírodných zaujímavostiach vo vzťahu k cestovnému ruchu - Zlá technická infraštruktúra
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Možnosť využitia termálnej a slnečnej energie na energetické účely - Využitie polohy pre rozvoj obchodu, priemyslu a služieb - Využitie klímy na podporu produktu cestovného ruchu - Medzinárodná spolupráca (skúsenosti z MR) - Blízkosť hraníc s Maďarskom (MR) 	<ul style="list-style-type: none"> - Znečistenie prírodného prostredia

3.2. Demografický vývoj

3.2.1. Stav a pohyb obyvateľstva

Počet obyvateľov v Meste Lučenec postupne klesá. Z pôvodného počtu 27 714 v roku 2008 klesol celkový počet na 27 128 v roku 2012. Na 1 km² pripadá 773 obyvateľov.

Tabuľka č. 1: Počet obyvateľov (stav obyvateľstva k 31.12.)

mesto	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Lučenec	27 469	27 314	27 233	27 128

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

Prírodný prírastok aj saldo migrácie nadobúdajú z dlhodobého hľadiska záporné hodnoty. Tento vývoj sa prejavuje v celkovom poklese počtu obyvateľov v meste. Na úbytku obyvateľstva sa väčšou mierou podieľa migrácia. Najväčším dôvodom znižovania počtu obyvateľov je zlá situácia na trhu práce a tým podmienený odchod mladých ľudí za vzdelaním na vysoké školy do väčších miest

a za prácou do zahraničia, čo ovplyvňuje aj prirodzený úbytok a ďalšie demografické ukazovatele. Svedčí o tom aj vysoký podiel mladých a vzdelaných ľudí na počte vystahovaných, ako aj nízka pôrodnosť.

Tabuľka č. 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva k 31.12.

Mesto Lučenec	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Narodení spolu:	253	225	269	272
Zomrelí spolu:	292	334	317	331
Prirodzený prír. (-úbyt.)	-39	-109	-49	-59

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

Tabuľka č. 3: Migrácia obyvateľstva k 31.12.

Mesto Lučenec	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Priťahovaní spolu:	247	350	296	383
Vystahovaní spolu:	453	396	325	422
Saldo migrácie	-206	-46	-29	-39

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

Tabuľka č. 4: Pohyb obyvateľstva

Mesto	Živonarodení		Zomrelí		Prirodzený prírastok		Priťahovaní		Vystahovaní		Saldo imigrácie	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Lučenec	269	272	292	334	-49	-59	296	325	383	422	-29	-39

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

Takýto vývoj je z hľadiska ďalšieho rozvoja mesta nevyhovujúci a na jeho spomalenie alebo zastavenie sú nevyhnutné opatrenia v sociálnej a hospodárskej oblasti, čo bude náročné najmä v časoch svetovej ekonomickej recesie.

Mesto starne. Hoci je najpočetnejšou vekovou skupinou skupina obyvateľov v produktívnom veku (8 184 mužov a 8 811 žien), pri porovnaní skupín od 0 do 18 rokov (predproduktívny vek) a poproduktívny vek, vidíme že na jedno dieťa pripadá 1,18 človeka v poproduktívnom veku. Tento ukazovateľ od roku 2009 (1,29) neustále narastá, čo môže v budúcnosti spôsobiť problémy najmä v sociálnom systéme. Tento problém je však rovnaký na celom Slovensku. Pri podrobnejšej analýze skupiny v produktívnom veku vidíme, že väčšia časť občanov v tejto skupine sa blíži k hornej vekovej hranici. Tieto trendy sú nevyhovujúce. Môžu spôsobiť ďalšiu stagnáciu, úpadok mesta, zlyhanie dôchodkového zabezpečenia, spomalenie hospodárskeho rastu. Na zastavenie týchto trendov je nevyhnutné zastavenie odlivu mladých vzdelaných ľudí, zvýšenie pôrodnosti vytvorením podmienok pre mladé rodiny a pod. Pri podrobnej demografickej analýze je možné sledovať, že z dlhodobého hľadiska tvoria väčšiu časť obyvateľov v produktívnom veku ženy. V predproduktívnom veku tvoria stále väčšiu skupinu obyvateľstva chlapci.

Tabuľka č.5 : Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa údajov k 31.12. 2010

Mesto	Počet obyvateľov spolu	Trvalo bývajúce obyvateľstvo					Poznámka
		vo veku					
		Deti 0-18	Muži 18-60	Ženy 18-60	Muži 60+	Ženy 60+	
Lučenec	27 314	4 412	8 449	9 010	2 030	3 413	-

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

Tabuľka č.6 : Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa údajov k 31.12. 2011

Mesto	Počet obyvateľov spolu	Trvalo bývajúce obyvateľstvo					Poznámka
		vo veku					
		Deti 0-18	Muži 18-60	Ženy 18-60	Muži 60+	Ženy 60+	
Lučenec	27 233	4 379	8 331	8 959	2 104	3 460	-

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

Tabuľka č.7 : Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa údajov k 31.12. 2012

Mesto	Počet obyvateľov spolu	Trvalo bývajúce obyvateľstvo					Poznámka
		vo veku					
		Deti 0-18	Muži 18-60	Ženy 18-60	Muži 60+	Ženy 60+	
Lučenec	27 128	4 413	8 184	8 811	2 189	3 531	-

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

3.2.2. Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia

Najväčšiu časť obyvateľstva tvoria ženy v produktívnom veku. Z celkového pohľadu žije v meste viac žien ako mužov a tento stav sa nemení už od roku 2000. Ženy tvoria v súčasnosti 53,5 % obyvateľov mesta. Tento fakt taktiež ovplyvňuje ekonomickú situáciu regiónu a mesta. Mesto poskytuje väčšinu pracovných príležitostí pre celý okres. Štatistické údaje poukazujú na nižšie mzdy žien, čo spôsobuje nižšie celkové príjmy a tým aj výdaje a úspory v regióne. Z týchto analýz je možné vyčítať aj dôležitosť dopadov horizontálnej priority „Rovnosť príležitostí“ nielen na sociálny rozvoj, ale aj kúpnu silu obyvateľstva a tým aj na ekonomický rozvoj regiónu.

Tabuľka č. 8: Počet obyvateľov podľa pohlavia k 31.12.

Mesto	Rok 2009		Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Lučene c	12 793	14 676	12 711	14 603	12 676	14 557	12 624	14 504
	Spolu		Spolu		Spolu		Spolu	
	27 469		27 314		27 233		27 128	

Zdroj: Mesto Lučenec, Mestský úrad, oddelenie vnútornej správy

M – muži
Ž – ženy

3.2.3. Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z celkového počtu obyvateľov je 69,87 % slovenskej národnosti. Občania maďarskej národnosti tvoria 9,34 % z celkového obyvateľstva mesta. Ďalšie národnosti žijúce v meste v poradí podľa početnosti: rómska, česká, ukrajinská a iné. Je predpoklad, že u rómskej populácie je početnosť oveľa vyššia, lebo väčšina sa hlási k národnosti slovenskej alebo maďarskej. Rómovia sú po Maďaroch druhou najväčšou etnickou skupinou v meste a okrese. Predpokladá sa, že Rómovia tvoria približne 10 % obyvateľstva mesta a tento počet medziročne rastie. To znamená, že mesto tak isto musí riešiť problémy s nezamestnanosťou, vzdelaním, sociálnymi podmienkami a diskrimináciou tejto skupiny občanov aj keď štatisticky je ich počet nižší. Tieto fakty taktiež významne ovplyvňujú interpretáciu demografických ukazovateľov, ich prognózy a ich dopady na ekonomiku, hospodársky a sociálny rast mesta. V meste žije vyšší počet obyvateľov maďarskej národnosti. Tento pomer je daný polohou a historickým vývojom. V meste je množstvo inštitúcií (kultúrnych, spoločenských, škôl, predškolských zariadení) tejto národnostnej menšiny.

Tabuľka č. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti -

Mesto Lučenec	Počet obyvateľov	Národnosť								
		slovenská	maďarská	rómska	česká	rusínska	bulharská	ukrajinská	ruská	iná
SODB 2011	28 475	19895	2660	219	110	7	8	13	7	5534

Zdroj: ŠÚ SR

3.2.4. Náboženská štruktúra obyvateľstva

Tabuľka č. 10: Bývajúce obyvateľstvo podľa vierovyznania

Mesto Lučenec	Počet obyvateľov	Vierovyznanie								
		rímskokatolícke	gréckokatolícke	pravoslávne	evanjelická cirkev metodická	evanjelické	reformovaná kresťanská cirkev	nábož. spol. Jehovovi	Bratská jednot a baptistov	Iná alebo bez vyznania
SOBD 2011	28 475	12351	105	31	131	3044	161	136	141	6570

Zdroj: ŠÚ SR

Na území mesta pôsobí 15 cirkevných spoločenstiev. Najväčšia časť obyvateľstva, až 43,37 % je rímskokatolíckeho vyznania. Druhou najpočetnejšou skupinou je Evanjelická cirkev augsburského vyznania.

SWOT analýza časť: Demografický vývoj

Silné stránky	Slabé stránky
- veľká časť obyvateľstva vie po maďarsky	- zlá veková štruktúra obyvateľstva (mesto starne) - odchod mladého a vzdelaného obyvateľstva za prácou - prirodzený úbytok obyvateľstva - veľa obyvateľov v produktívnom veku sa blíži k hranici dôchodkového veku - rastúce trendy pôrodnosti u obyvateľstva s nižším vzdelaním a u marginalizovaných skupín

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - programy Európskej únie (EÚ), Slovenskej vlády a iných inštitúcií (banky) pre zlepšovanie podmienok pre mladé rodiny - programy EÚ pre podporu zamestnávania žien a marginalizovaných skupín - dlhodobá práca s marginalizovanými skupinami – využitie ich ekonomického potenciálu - podpora vytvárania nových pracovných miest - cezhraničná spolupráca za účelom rozšírenia trhu práce pre miestne obyvateľstvo 	<ul style="list-style-type: none"> - konkurencia silnejších regiónov a zahraničia, ktoré priťahujú mladých a vzdelaných ľudí (práca, zázemie) - slabá motivácia k ekonomickej aktivite - nárast nezamestnanosti - zhoršenie životných podmienok (spoločenské prostredie, infraštruktúra, služby, kriminalita) - nedostatočné kapacity pre seniorov

3.3. Hospodárstvo a vedecko – technický rozvoj

3.3.1. Trh práce

Najvyšší podiel zamestnancov zamestnaných v Lučenci je v spoločnostiach s.r.o. a v akciových spoločnostiach. Približne štvrtina podnikateľských subjektov volí tieto formy podnikania. Po legislatívnych zmenách v oblasti odvodov sa stalo živnostenské podnikanie opäť menej zaujímavé pre nezamestnaných zvažujúcich samozamestnanie. Nosné firmy mesta sú CBA, a.s., IPEĽSKÉ TEHELNE akciová spoločnosť, JOHNSON CONTROLS Lučenec, s.r.o., Mekom Humenné.

Prevažná väčšina právnických osôb registrovaných v roku 2012 volila tiež právnu formu s.r.o.. Novo registrované firmy i živnostníci zakladali podnikanie najmä v oblasti maloobchodu, veľkoobchodu, sprostredkovania obchodu, stavebníctva, pohostinstva, dopravy a opravy motorových vozidiel. Právnu formu s.r.o. uprednostňujú aj mnohé zariadenia v oblasti zdravotníctva (zabezpečovanie zdravotníckych potrieb, zdravotnícke centrá, lekárne, ambulancie). Zvýšil sa aj počet združení: zakladali sa lesné a pozemkové spoločnosti, spoločenstvá bytov, cirkevné organizácie, občianske združenia, športové, kultúrne a vzdelávacie centrá, nie však za účelom zvyšovania zamestnanosti. Naopak znížil sa počet akciových spoločností, verejných obchodných spoločností a príspevkových organizácií.

Positívom je realizácia Priemyselného parku Lučenec – Juh. V novovybudovanom Priemyselnom parku je na ploche 6,0Ha kompletne vybudovaná infraštruktúra.

Tabuľka č. 11 Miera ekonomickej aktivity

	Miera ekonomickej aktivity obyvateľstva	Miera ekonomickej aktivity - muži	Miera ekonomickej aktivity - ženy
Okres Lučenec	54,08 %	62,62 %	46,46 %
Slovenská republika	52,0 %	61,9 %	42,8 %

Zdroj: ÚPSVaR, Lučenec

Tabuľka č. 12 Vybrané ukazovatele v priemyselných podnikoch s 20 a viac zamestnancami.

V Lučenci za január až december 2012

Územie, OKEČ	Priemerný evidenčný počet zamestnancov		Priemerná nomin. mesačná mzda zamest. v EUR		Odpracov.hodiny v hodinách na 1 zamestnanca		Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar v EUR	
	vykazov. obdobie	index ²⁾ MR=100	vykazov. obdobie	index ²⁾ MR=100	vykazov. obdobie	index ²⁾ MR=100	vykazov. obdobie	index ¹⁾ MR=100
Lučenec	3 972	84,3	561,97	107,3	1 673	99,2	60 285,4	104,6
10,14 Ťažba uhlia,ost.nerastov	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Výroba potravín a nápojov	356	42,7	509,06	89,6	1 829	101,2	102 305,3	95,6
17,18 Výroba textílií, odevov	298	100,2	436,82	111,9	1 607	100,4	19 596,7	96,9
20 Sprac.dreva, výr.z dreva	284	89,8	493,00	103,3	1 652	97,7	43 211,9	102,1
24 Výroba chem. výrobkov	-	-	-	-	-	-	-	-
26 Výr.ostat.nekov.minerál.výr.	461	75,7	567,91	121,9	1 801	113,2	39 694,0	115,3
27,28 Výr.kovov a kov.výrobov	149	63,5	541,18	99,2	1 704	100,3	89 354,9	119,3
29 Výr.strojov a zariadení i.n.	1 051	84,5	624,05	109,3	1 576	95,6	47 490,2	105,9
34 Výr.mot.vozidiel, prívesov	-	-	-	-	-	-	-	-
36 Výroba nábytku a výroba i.n.	-	-	-	-	-	-	-	-
40 Výr.rozvod el.,plynu, pary	94	184,5	697,64	106,6	1 714	100,2	74 912,3	69,7

¹⁾ index rovnaké obdobie minulého roka = 100 v stálych cenách (december 2000 = 100)

Zdroj: Štatistický úrad BB

²⁾ index rovnaké obdobie minulého roka = 100

³⁾ Údaje v eurách sú informatívnymi prepočtami, rozdiely v súčtoch na poslednom mieste sú spôsobené zaokrúhľovaním údajov pri prepočtoch z Sk na euro

3.3.2. Nezamestnanosť

3.3.2.1. Miera nezamestnanosti

Aktuálna miera nezamestnanosti v okrese Lučenec je 21,56% (k 31.12.2013), čo je najnižšia miera v porovnaní s južnými okresmi Banskobystrického kraja. V porovnaní s Banskobystrickým krajom a národnou úrovňou je celkovo vyššia. Nezamestnanosť v okrese sa od roku 2002 výrazne znižovala až do roku 2007. K 31.12.2008 mierne stúpla a v roku 2009 vplyvom celosvetovej hospodárskej a finančnej krízy sa opäť zvýšila až na 23,60% (31.10.2009). V priebehu roka 2010 sa po ukončení činnosti spoločnosti Novoker a prílevu prepustených zamestnancov z uvedenej spoločnosti, nezamestnanosť zvýšila. Do roku 2013 Lučenec zaznamenal zníženie nezamestnanosti

Celkový počet nezamestnaných k 31. 12. 2012 bol 8 688 (údaje za okres).

Tabuľka č. 13. Miera nezamestnanosti

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera evidovanej nezamestnanosti k 31. 12.	17,53	17,96	23,6	23,2	23,6	25,59

Zdroj: ÚPSVaR Lučenec a Štatistický úrad BB

3.3.2.2. Nezamestnanosť podľa vzdelania

Najhoršia situácia je v oblasti zamestnávania občanov so základným vzdelaním. Táto skupina tvorí v okrese Lučenec až 48 % z celkového počtu nezamestnaných (v meste Lučenec uvedený podiel predstavuje 33 %). Problémy so zamestnaním v meste majú aj stredoškolsky a vysokoškolsky vzdelaní absolventi. Pri súčasnej ponuke pracovných miest je ťažké tento vývoj korigovať prispôbovaním štruktúry študijných odborov.

Vytvorenie nových pracovných miest je aj cieľom projektov zameraných na podporu investícií v meste. Mesto pracuje na obsadení Priemyselného parku Juh a rokuje s investormi o vytvorení nových pracovných miest. Zahraniční investori sú motivovaní cenou práce, prístupom samosprávy ako prostredím (politickým, ekonomickým). Mesto im poskytuje dostatok lacnej pracovnej sily. Odborná úroveň pracovnej sily je jednak pozostatkom pôvodnej priemyselnej štruktúry ako aj výsledkom štruktúry študijných odborov škôl v meste. Negatívom je slabá úroveň znalostí práce s počítačom a znalosť cudzích jazykov. Túto zahraniční investori a ich nové technológie nevyhnutne požadujú.

3.3.2.3. Nezamestnanosť podľa veku

Z vekového hľadiska je najviac nezamestnaných v okrese Lučenec v skupine 35 – 49 rokov (cca 37%). V tejto skupine je aj ťažko zamestnateľná – riziková skupina nezamestnaných pred päťdesiatym rokom života. Početnosť tejto skupiny medziročne narastá.

3.3.2.4. Nezamestnanosť podľa pohlavia

Nezamestnanosť žien v okrese predstavuje cca 52 % z celkového počtu nezamestnaných v okrese. V meste je tento pomer ešte o jedno percento vyšší.

3.3.2.5. Nezamestnanosť podľa odvetví

V roku 2012 bol najvyšší podiel nezamestnaných z oblasti verejná správa: obrana, povinné sociálne zabezpečenie. Za ostatné obdobie stúpila nezamestnanosť vo verejnej správe, obrane, povinnom sociálnom zabezpečení, zdravotníctve, sociálnych a osobných službách, ostatných verejných, sociálnych a osobných službách. Po udalostiach spôsobených krízou, keď zastavil výrobu jeden z najväčších zamestnávateľov Novoker, vzrástla nezamestnanosť aj v tomto odvetví.

3.3.3. Ekonomický rozvoj

3.3.3.1. Priemysel

Veľké textilné a strojárne závody, ktoré boli v minulosti najvýznamnejším zamestnávateľom v meste Lučenec a okolí, takmer zanikli. Bohaté geologické zásoby stavebných hmôt sú predpokladom tradície jedného z najstarších priemyselných odvetví – priemyslu stavebných hmôt spolu s ďalším využitím tzv. moderných nerastov. Ďalším významným priemyselným odvetvím je potravinársky priemysel a drevársky priemysel. Priemysel stavebných hmôt a potravinársky priemysel boli od roku 1980 nosnými odvetviami priemyselnej štruktúry územia. Priemysel oblasti je charakteristický diverzifikáciou, avšak chýbajú tu nosné profilové závody, okolo ktorých by sa rozvíjali priemyselné komplexy regiónu. Kapacita pre rozvoj priemyslu nie je ani zďaleka využitá. V meste sú predpoklady pre rozvoj priemyselných odvetví využívajúcich vlastné zdroje - pracovnú silu (po doplnení si vzdelania – jazyky, výpočtová technika) – napr. potravinársky a textilný priemysel, využívajúce vlastné prírodné zdroje regiónu a polohu regiónu (drevo, nerudné suroviny), subdodávky pre automobilový priemysel – vzhľadom na polohu a súčasnú orientáciu hospodárstva SR). Z hľadiska pridanej hodnoty fungovali v meste podniky, ktoré vytvárali vyššiu pridanú hodnotu (napr. nábytkársky priemysel). V súčasnosti v meste funguje niekoľko drevospracujúcich podnikov.

V rokoch 2007 až 2009 Mesto Lučenec s príspevom štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu vybudovalo 2 etapy Priemyselného parku juh V rámci týchto etáp sa postavili podniky Johnson Controls (subdodávky pre automobilový priemysel), Drevovýroba Jackuliak (drevospracujúci) a Milenium trading (spracovanie plastov). V roku 2013 rozšíril Johnson Controls svoje pôsobenie v Lučenci o novú prevádzku v areáli bývalých ZŤS.

Aj druhotné suroviny sú zdroje mesta, ktoré je možné využiť pre rozvoj priemyslu (v nadväznosti na projekt „Zberné stredisko odpadov“). V ich spracovaní má mesto značné rezervy. Viac v časti Odpadové hospodárstvo.

3.3.3.2. Podpora investícií v meste

Mesto má na účely umiestňovania nových investorov vymedzené v Územnom pláne mesta lokality pre priemysel. Tieto lokality boli vytypované podľa niekoľkých kritérií. Jedným z dôležitých kritérií sú vlastnícke vzťahy. Mala by to byť čo najväčšia plocha vo vlastníctve mesta, resp. v správe Slovenského pozemkového fondu alebo čo najjednoduchšia možnosť získania týchto pozemkov do vlastníctva mesta alebo do dlhodobého prenájmu, resp. prehľadné vlastnícke vzťahy. Ďalším kritériom je väzba na existujúcu alebo plánovanú technickú infraštruktúru.

Takýmito plochami sú lokalita Priemyselná zóna Juh a a areály zaniknutých priemyselných závodov.

Okrem spolupráce pri získaní dotácie a výstavby technickej infraštruktúry k hranici pozemku ponúka Mesto investorovi aj majetkovo vysporiadaný pozemok. Cena pozemku je cca 10 EUR za m², pričom po dohode a schválení Mestským zastupiteľstvom môže táto cena klesnúť až na 0,27 EUR. Mesto ponúka potencionálnemu investorovi aj spoluprácu v oblasti realizácie výstavby, prijímaní zamestnancov a pri rokovaní s ďalšími inštitúciami.

Hlavným kritériom pri rokovaní s investormi je príspevok investície k rastu zamestnanosti v meste. Ďalšími kritériami sú výška plánovanej investície, charakter výroby – miera finalizácie výrobkov.

Prvá etapa priemyselnej zóny Juh je vo fáze realizácie. Spoločnosti Johnson Controls a D and J design – drevovýroba a Milenium trading tu postavili výrobné závody. V súčasnosti je vo výstavbe nadväzná Etapa č. 2, kde Mesto s pomocou nenávratného finančného príspevku vybudovalo potrebnú infraštruktúru.

Táto plocha je nespvenou poľnohospodárskou pôdou s rôznym vlastníctvom (súkromné, samospráva, Slovenský pozemkový fond). Technická infraštruktúra vedúca k pozemkom je nevyhovujúca a mesto nemá vlastné zdroje na jej výstavbu. Mesto má zároveň spracovanú analýzu hnedých plôch (brownfieldov).

Priemyselná zóna - POLANA je umiestnená v severovýchodnej časti mesta Lučenec. Je ohraničená železničnou traťou, ulicou Továrnska a na juhu Gemerskou cestou. Od Hlavného

cestného lanu je vzdialený 500 m a nie je potrebné prechádzať mestom pri príchode do priemyselného parku. Od železničnej trate je vzdialený 2 km.

V priemyselnom parku v súčasnosti pracuje niekoľko firiem. Existuje textilná výroba, veľkoobchod textilu, strojárská výroba, výroba mäkkých častí nábytku, drevárska výroba, výroba kartónových obalov a rôzne malé prevádzky, sklady a služby.

Celková výmera priemyselného areálu POLANA je 11,7 ha. Výmera stavieb, v ktorých dnes prebieha proces výroby, skladovania alebo služieb je 25 482 m². Výmera stavieb, ktoré sú určené na prenájom alebo predaj je 20 836 m². Výmera zastavaných plôch a nádvorí určených na stavbu alebo skladovanie je 15600 m². V areály sa nachádza 1,3 ha vodných plôch. Pozemky a budovy sú vo vlastníctve právnických a fyzických osôb.

Jednou z prekážok rozvoja malého a stredného podnikania sú aj vysoké ceny nájomného a služieb, ktoré sú pre začínajúcich MaSP nedostupné.

Ceny poradenských služieb v meste Lučenec:

Vedenie účtovníctva (17 €/zamestnanca): 40 – 664 €/mesiac
(variabilné v závislosti od počtu zamestnancov, DPH, množstva dokladov)

Ekonomické poradenstvo: 10 – 664 €/mesiac

Právne poradenstvo: 10 – 664 €/mesiac

Ceny nájomného v meste Lučenec (priemerná cena v € za m²/rok):

Centrum v blízkosti historického centra: 60

Širšie centrum mesta Lučenec: 31

(Údaje na základe prieskumu ORR MsÚ Lučenec)

SWOT analýza - časť: Hospodárstvo a vedecko – technický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existujúce priemyselné parky, infraštruktúra pre investorov - podpora samozamestnania – úspešné využívanie nástroja aktívnej politiky trhu práce - dostatok pracovnej sily - dostatok pomocnej pracovnej sily pri budovaní inžinierskych a stavebných prác - cena pracovnej sily - tradícia v odvetví strojárstva a odvetví stavebných hmôt - potenciál surovinových zdrojov - kvalifikovaná pracovná sila, existencia škôl zameraných na stavebníctvo, strojárstvo - dostatočná sieť služieb - dostatočné množstvo voľných plôch pre rozvoj priemyslu (greenfieldov aj brownfieldov) - existencia územného plánu s vymedzením plôch pre priemysel - existencia technickej a sociálnej infraštruktúry - skúsenosti s projektmi zameranými 	<ul style="list-style-type: none"> - obmedzené možnosti vzdelania pre nezamestnaných so základným vzdelaním - nedostatok pracovných miest na trhu práce - slabá znalosť práce s PC a znalosť cudzích jazykov - zlé možnosti zamestnania pre občanov pred 50 rokom života - chýbajúce programy na podporu zamestnania rizikových skupín - vplyv ekonomických reforiem na zamestnanosť v zdravotníctve a verejnej správe - rasové predsudky na základných a stredných školách - rasové predsudky u zamestnávateľov - vzrastajúca apatia a odkázanosť na sociálne dávky - zánik podnikov produkujúcich vyššiu pridanú hodnotu - vysoká miera nezamestnanosti v území - neexistujúce prostriedky na propagáciu (chýba databáza) - zlý stav technickej infraštruktúry - chýbajúca cesta odvádzajúca dopravu z priemyselného parku mimo mesta

<ul style="list-style-type: none"> - na rozvoj investícií - vyhovujúca štruktúra malých a stredných podnikov - dostatočné inštitucionálne zabezpečenie pre rozvoj malého a stredného podnikania (MaSP) - blízkosť hraničného priechodu a cezhraničná spolupráca s Maďarskou republikou - priaznivé klimatické podmienky - existencia oblastnej organizácie cestovného ruchu - skúsenosti s podporou investícií na území mesta, - marketing územia 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý stav dopravnej infraštruktúry - nedostatok priemyselnej výroby a výrobných služieb - zlý stav služieb v časti Opatová - vysoké nájomné v meste a vysoké ceny služieb pre MaSP v meste - zlý technický stav existujúcich atrakcií, historických budov a kultúrnych pamiatok, znečistenie prírodných atrakcií - vysoké náklady na prieskum (štúdie a testy) nepreskúmaného prírodného potenciálu - chýba koordinovaná činnosť existujúcich inštitúcií, ktorá by pomohla rozvíjať malé a stredné podnikanie v meste
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rastúci záujem o celoživotné vzdelávanie - voľný trh práce v rámci EÚ - menej nasýtený trh práce v Maďarsku - nástroje aktívnej politiky trhu práce zákon - Fond sociálneho rozvoja – príležitosť využiť finančné zdroje na zvýšenie zamestnania - príchod strategických investorov - využitie druhotných surovín a obnoviteľných zdrojov energie pre rozvoj priemyslu - štrukturálne fondy a podpora rozvoja priemyselných parkov zo strany štátu - budovanie partnerstiev s obcami - vybudovanie nových hraničných priechodov a infraštruktúry - príliv investícií do územia 	<ul style="list-style-type: none"> - výhodnejšie pracovné aj investičné podmienky v susedných regiónoch - administratívna náročnosť a nákladnosť živnostenského podnikania - zhoršenie podmienok a komplikácie pri zakladaní obchodných spoločností - chýba napojenie na diaľnicu alebo rýchlostnú komunikáciu - zanedbávanie prírodného potenciálu znižuje možnosti rozvoja hraničných regiónov - neriešenie súčasných ekologických záťaží ohrozuje zdroj pitnej vody - rastúce ceny plynu, elektrickej energie a ropy

3.4. Doprava a komunikácie

Širšie vzťahy:

Mesto leží na križovatke hlavných ciest a železničných trás spájajúcich Bratislavu s Košicami a Budapešť s Varšavou. Pri 70 km vzdialenom meste Hatvan je napojenie na európsku diaľničnú sieť. Maďarská strana buduje rýchlostnú komunikáciu Hatvan – Salgótarján. Vybudovaním rýchlostnej komunikácie Salgótarján – Lučenec by sa aj mesto Lučenec napojilo na túto sieť. Katastrom mesta Lučenec vedie medzinárodný cestný ťah E 571 (Bratislava - Košice). Súčasnú parametre cesty E 571 v okrese nevyhovujú platným požiadavkám pre cesty tohto významu. Rozvoj mesta si vyžaduje napojenie na Bratislavu a Košice diaľnicou alebo rýchlostnou komunikáciou. Na Maďarskú republiku je okres napojený cestným hraničným priechodom Šiatorská Bukovinka - Salgótarján a cestným ťahom lokálneho významu Kalonda - Ipolytarnóc. Lokálne letisko Boľkovce je vzdialené len 5 km od mesta. Letisko medzinárodného štatútu je v Bratislave, v Budapešti, ale na úrovni BBSK sa uvažuje s investíciami do neďalekého letiska Sliač. Mesto je napojené na celoštátny železničný ťah Košice – Jesenské – Lučenec – Zvolen - Kúty.

Stav v meste:

Územím mesta Lučenec prechádza jedna štátna cesta I/75 /ulice Haličská, Masarykova, Kármana, Jiráskova, Gemerská/ - táto bola koncom roku 2004 rekonštruovaná a je v dobrom stave. Päť ciest v majetkovej správe Banskobystrického samosprávneho kraja II/585 Vajanského III/0718 Fiľakovská, III/50855 Partizánska, Zvolenská, III/0717 Mikušovská, III/50857 Ľ. Podjavorinskej - stav je vyhovujúci, nakoľko v roku 2012 a 2013 sa na uvedených cestách II. a III. triedy vykonala súvislá obnova asfaltových krytov.

Mesto Lučenec má v majetkovej správe:

Miestne komunikácie v celkovej dĺžke 65,9 km, vrátane deviatich mostných objektov v dĺžke 147,0 m, Chodníky pri cestách v dĺžke 89 km, Chodníky pri miestnych komunikáciách 64,4 km, vrátane 12 lávok pre peších v celkovej dĺžke 712 m. Stav komunikácií v správe mesta je nevyhovujúci. Mesto Lučenec v roku 2013 pristúpilo ku komplexným opravám ciest (opravilo časti štyroch miestnych komunikácií – F. Lehára, časť Ul. Mocsáryho, časť ul. B. Němcovej, časť prístupovej cesty na Rúbanisko II a časť parkoviska pri Poliklinike Q). Ďalej sú v príprave stavby ako „Rekonštrukcia Ul. Komenského“ a „Rekonštrukcia časti Ul. Olbrachtova“. Zabezpečenie udržateľnosti vhodného stavu cestnej siete je možné len spôsobom komplexnej obnovy súvislých krytov ciest na ktoré je nutné pravidelne vyčleňovať potrebné finančné prostriedky. V takto nastúpenom trende by sa postupne znížila výdavková časť rozpočtu mestskej samosprávy na údržbu v oblasti Cestnej dopravy

Tabuľka č. 14: KRAJ – OKRES - Miestne komunikácie, chodníky, mosty

Názov územia Kraj - Okres	Dĺžka miestnych komunikácií (km)		Dĺžka vybudovaných chodníkov (km)	Počet mostov
	spolu	z toho bezprašné		
Kraj BB spolu	4582	3652	1247	1937
Okres – Lučenec	441	325	199	172
mesto Lučenec	66	63	85	9

Zdroj: Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici

Podľa výsledkov dopravných prieskumov sú v súčasnosti na trasách ciest I/75 a II/585 dopravné intenzity, prekračujúce kapacitu komunikácií s následným negatívnym účinkom na životné prostredie v centrálnej mestskej oblasti – hluk, exhaláty, kultúra prostredia. Do doby kompletného stavebného doriešenia dopravnej situácie mesta, je nevyhnutné vytvorenie „vnútorného dopravného okruhu“, ktorý by rámcovo vymedzoval zónu s osobitným dopravným režimom /tzv. pešiu zónu/. Túto si vyžadujú všetky prieskumy medzi občanmi ako aj ochrana pamiatkovej zóny.

Situácia na križovatkách je uspokojivá. V roku 2006 Mesto Lučenec zabezpečilo riešenie dopravnej situácie v križovatke ciest I/75 Ulica Masarykova, II/ 585 Vajanského ulica a MK Begova ulica zhotovením cestnej svetelnej signalizácie. V roku 2011 bola spustená do prevádzky ďalšia cestná svetelná signalizácia a to v križovatke ciest - I/75 Haličská cesta, MK Ul. F. Lehára a MK Ul. Dukelských hrdinov. Uvedená križovatka je modernejšieho typu s dynamickým režimom fungovania a osadenými kamerovými detektormi. Po dlhom období sa podarilo doriešiť problémovú križovatku ciest - II/585 Vajanského ulica, III/0718 Fiľakovská cesta, MK Ul. Hurbanova, MK Ul. sokolská a MK Ul. Olbrachtova. Uvedená križovatka bola v roku 2012 prebudovaná na okružnú križovatku, ktorej súčasťou bola výmena mostného objektu ponad Tuhársky potok.

Ako prvé čo musí Mesto Lučenec riešiť je odklon tranzitnej nákladnej dopravy z centra mesta a z miestnych komunikácií, ktoré tohto času tvoria mestský dopravný okruh – jedná sa o ulice športová, B. Němcovej, Lúčna, Garbiarska, Husova, Komenského, Adyho, M. Rázusa, Bernolákova, Dukelských hrdinov. Mesto Lučenec intenzívne rokuje so Slovenskou správou ciest na riešení tejto otázky a vybudovaní preložky cesty I/75. V tomto období sa spracúva projekt pre stavebné povolenie.

Ďalej ku zlepšeniu fungovania cestnej dopravy by dopomohla aj výstavba nových úsekov ciest v zmysle odsúhlaseného Generelu dopravy ako napr. vybudovanie Východného dopravného okruhu t.j. prepojenie Rázusovej ulice s Filákovskou cestou pozdĺž železnice. Na túto cestu, ktorá by skľudnila dopravu v centre mesta, má mesto vypracovanú projektovú dokumentáciu, ktorá je po aktualizácii použiteľná.

Problémovou otázkou v meste je aj statická doprava. Z dôvodu stúpajúceho rastu počtu motorových vozidiel sa musia mestá na celom Slovensku zaoberať aj zvyšovaním počtu nových parkovacích miest. V roku 2010 sa v meste Lučenec vybudovali nové parkovacie miesta najmä na sídliskách ako napr. Rúbanisko I, II, Malinovského, Adyho a pod. V roku 2012 a 2013 sa vybudovali odstavné plochy pre vozidlá napr. na Ul. Daxnerova, Ul. Hurbanova. V tomto období sa pripravuje stavba rozšírenia parkoviska vo štvrti M.R.Štefánika.

Z komplexného a dlhodobého hľadiska je treba uvažovať s budovaním parkovacích miest priamo pod novými stavbami t.j. zhotovovanie podzemných parkovacích státi, ktoré plnia aj funkciu garáží. Je nutné efektívne využívať priestor. Takýmto spôsobom riešime aj ďalšiu fázu revitalizácie Námestia republiky, kde pod novovybudovaným polyfunkčným objektom budú zhotovené nové podzemné státi

Širšie vzťahy: Pre ekonomický rozvoj mesta je z hľadiska dopravnej infraštruktúry dôležité letisko v susednej obci Boľkovce, ktoré by mohlo čiastočne odstrániť handicap mesta spôsobený vzdialenosťou diaľničných sietí.

Nevyhovujúca je situácia v oblasti nemotorovej dopravy. Chýbajú cyklistické trasy v rámci Mesta. Mesto má spracované technické dokumentácie pre cyklistické napojenie na obce Vidiná a Halič.

Z hľadiska podmienok pre peších, je nepostačujúce riešenie bezbariérovosti chodníkov. Taktiež je potrebné prepojenie centrálnych zón v Meste – Kubínyho námestie – Tržnica – Mestský park.

SWOT analýza – časť: Doprava a komunikácie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - medzinárodný cestný ťah E571 Bratislava – Košice prechádzajúci cez Lučenec - existencia železničného ťahu Lučenec – Kúty - existujúca dopravná infraštruktúra (cestná sieť v meste) - existujúca dokumentácia pre niektoré časti obchvatov - existencia dokumentácie pre niektoré cyklotrasy 	<ul style="list-style-type: none"> - chýbajúce rýchlostné komunikácie a napojenie na diaľničnú sieť - hluk a smrad v centre - doprava idúca cez centrum mesta a nákladná doprava v blízkosti obytných zón - nedostatok financií na investície do cestnej infraštruktúry (budovanie obchvatov, rekonštrukcie a údržba existujúcich ciest) - zlá dopravná situácia v centre mesta - chýbajúce parkovacie miesta v centre aj v obytných zónach - chýba vnútorný dopravný okruh - chýbajúca dopravná výchova u mládeže, chýbajúce dopravné ihrisko <p>nevyhovujúce podmienky pre nemotorovú dopravu</p>

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - budovanie rýchlostnej komunikácie Bratislava – Košice - súkromné investície do parkovacích miest pod budovami (obchodné centrá) - možnosti investícií do letiska Sliač (podľa Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja) - blízkosť hraničných prechodov s MR (Salgótarján – Šiatorská Bukovinka, Kalonda – Ipolytarnóc) - blízkosť letiska Boľkovce - spracovaná štúdia Na bicykli popri Ipli, napojenie na sieť cyklotrás – Eurovelo - Podpora rozvoja nemotorovej dopravy zo strany štátu 	<ul style="list-style-type: none"> - politika štátu v oblasti dopravy - investičná stratégia Slovenskej správy ciest - politika Železníc SR

3.5. Technická infraštruktúra

3.5.1. Plyn

Situácia ohľadom plynofikácie je vzhľadom na potreby mesta vyhovujúca. Územie je zásobované vysokotlakovým plynovodom, z ktorého sú napojené jednotlivé obce a závody. Plynové prípojky a regulačné stanice dokážu zabezpečiť o 40% vyššie dodávky zemného plynu. Prepravná kapacita vysokotlakového plynovodu umožňuje napojenie nových výrobných subjektov s ročným objemom spotreby max. 35 – 38 mil. m na rok. Pre zásobovanie okresu plynom sú územím vedené štyri linky tranzitných plynovodov VVTL. Po samotnej trase prechádza územím medzištátny plynovod VVTL. V posledných dvoch rokoch sa výrazne zlepšila situácia v plynofikácii.

3.5.2. Elektrická energia

Zásobovanie okresu elektrickou energiou je vykonávané elektrorozvodmi Stredoslovenských elektrární so sídlom v Lučenci. Najväčšími odberateľmi elektrickej energie sú podniky Mäsokombinát HRÁDOK s.r.o., Lučenec, Johnson Controls. Mesto ani okres nemá vlastné výrobné elektrickej energie významnejšieho výkonu a je plne závislý na dovoze. Výrobcovia dodávajúci do siete sú Závodná tepláreň LUTE Lučenec, Kogeneračný zdroj kotolňa SPOOL Lučenec.

Do distribučnej siete Stredoslovenskej energetiky (SSE), a. s., dodáva alternatívnu elektrickú energiu aj Solárny park Lučenec, ktorý sa skladá z troch fotovoltických elektrární ktoré neustále vyrábajú takmer 10 MW elektrickej energie. Z toho v katastri Mesta sa nachádza jedna. Zdroj Ľadovo vyrába 2,97 MW elektrickej energie. Výstavba Solárneho parku Lučenec sa začala v roku 2010 a v súčasnosti patrí medzi našich malých stálych dodávateľov elektrickej energie.

SWOT analýza – časť: Technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vyhovujúca úroveň plynofikácie aj napojenosti na elektrickú energiu - vysoký počet slnečných dní - voľné kapacity – plochy vo vlastníctve Mesta 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie solárnych, resp. veterných elektrární - využitie nenávratných zdrojov financovania - využitie obnoviteľných a ekologických zdrojov energie (geotermálne) 	<ul style="list-style-type: none"> - rastúce ceny plynu a elektrickej energie - vysoká závislosť na plyne a fosílnych palivách

3.6. Odpadové hospodárstvo

Mesto Lučenec zabezpečuje nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom v zmysle § 39 zákona SNR č.223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov .

V súčasnosti nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Lučenec vykonávajú nasledovné firmy :

-SPOOL a.s. zabezpečuje zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov, v čom je zahrnutý aj separovaný zber. Zároveň prevádzkuje kompostáreň biologicky rozložiteľných odpadov.

V roku 2011 bola v regióne Lučenec vybudovaná Kompostáreň na spracúvanie biologicky rozložiteľného odpadu. V súčasnej dobe sa v kompostárni spracúva biologicky rozložiteľný odpad vzniknutý v meste Lučenec pri údržbe verejnej zelene, pri údržbe nehnuteľností fyzických osôb a podnikateľov.

-Brantner Lučenec spol. s r.o. zabezpečuje zneškodňovanie komunálneho odpadu na skládke odpadu Čurgov

-DETOX spol. s r.o. realizuje mobilný zber nebezpečných zložiek separovaných z odpadu z domácností a následne zabezpečuje ich zhodnotenie alebo zneškodnenie .

Mobilný zber je realizovaný dvakrát ročne .

-MACH Trade s.r.o. odoberá odpadové olovené akumulátory zo špeciálnych kontajnerov, ktoré sú umiestnené na čerpacích staniciach a zabezpečuje ich recykláciu .

V meste Lučenec bola v predchádzajúcich rokoch nasledovná produkcia komunálnych odpadov:

Tabuľka č. 15: Množstvo odpadov

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Množstvo odpadu celkom (t)	8131,67	8050,94	8341,49	8783,98	9447,76	9301,63	9258,45
Množstvo odpadu zneškod. na skládke (t)	7665,34	7708,11	8121,3	7940,78	7827,98	7850,97	7723,79
Množstvo vyseparovaného odpadu celkom (t)	466,33	331,78	220,185	843,20	1619,78	1450,66	1534,66
Počet obyvateľov k 31.12.	28017	27892	27714	27469	27314	27233	27128
Množstvo odpadu na 1	290,24	288,65	300,98	319,78	345,89	341,56	341,29

obyv. v kg							
Množstvo vyseparovaného odpadu na 1 obyv.	16,64	11,9	7,94	30,70	59,3	53,27	56,57

V roku 2008 bola produkcia komunálneho odpadu 300,98 kg na 1 obyvateľa. Z tohto množstva bolo až 97,4 % odpadu zneškodneného na skládke a 2,6 % z odpadu bolo vyseparovaných zložiek.

Na 1 obyvateľa pripadalo 7,94 kg vyseparovaných zložiek .

V roku 2012 bola produkcia komunálneho odpadu 341,29 kg na 1 obyvateľa. Z tohto množstva bolo 83,42 % odpadu zneškodneného na skládke a 16,58 % z odpadu bolo vyseparovaných zložiek.

Na 1 obyvateľa pripadalo 56,57 kg vyseparovaných zložiek .

K zvýšenej miere separácie prispel značnou mierou aj zber biologicky rozložiteľných odpadov.

S komunálnym odpadom sa na území mesta nakladá v zmysle vypracovaného Programu odpadového hospodárstva Mesta Lučenec, ktorý bol schválený rozhodnutím Okresného úradu v Lučenci, odborom životného prostredia pod číslom F-2003/00215 zo dňa 6.3.2003.

Mesto Lučenec bude vypracúvať nový program odpadového hospodárstva po schválení POH Banskobystrického kraja na roky 2011-2015.

SWOT analýza časť: Odpadové hospodárstvo

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existujúca skládka odpadov - existujúca kompostáreň BRO - existujúci projekt zberných zdrojov na separáciu odpadu - zapojenie a vedenie detí v predškolskom a školskom veku k separácii odpadu - existujúca projektová dokumentácia na zberný dvor 	<ul style="list-style-type: none"> - nevyhovujúca infraštruktúra odpadového hospodárstva vzhľadom na dopady na životné prostredie - nízke % zapojenia obyvateľov do separácie - malé množstvo vyseparovaných zložiek - chýba zariadenia na dotriedňovanie vyseparovaných zložiek - tvorenie divokých skládok - zlý stav kontajnerových stanovišť

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - podpora spracovateľov druhotných surovín - využívanie nenávratných zdrojov financií (štrukturálne fondy, recyklačný fond, štátny rozpočet) - využitie programov podpory ochrany životného prostredia - propagácia, osвета, prevencia 	<ul style="list-style-type: none"> - neriešenie situácie, nedostatok finančných zdrojov - vandalizmus, nezájum ľudí o životné prostredie - nedostatočné zabezpečenie využitia separovaných surovín

3.7. Životné prostredie

3.7.1. Voda

Mesto je zásobované zo stredoslovenskej vodárenskej sústavy, do ktorej patria Vodná nádrž Málinec, Vodná nádrž Hriňová, Vodná nádrž Klenovec. Na vodovodnú sieť v meste je napojených 99,91% z celkového počtu obyvateľov. Zrekonštruovaná ČOV bola daná do prevádzky v roku 2001. Niektoré časti kanalizačného systému mesta sú v zlom technickom stave a v blízkej budúcnosti si budú vyžadovať rekonštrukciu. Havarijný stav je v oblasti Rapovská križovatka, ktorú bude nutné odkanalizovať. V súčasnosti je tam žumpa, ktorá nepostačuje – hrozí nákaza žltáčkou. Tohto času má mesto Lučenec spracovanú projektovú dokumentáciu na vybudovanie kanalizácie v lokalite Rapovskej križovatky. Mesto má záujem získať na uvedenú stavbu finančné zdroje z prostriedkov EÚ. Problémom je aj čistota vody vo Vodnej nádrži Ľadovo. Do nádrže priteká znečistená voda Tuhárskeho potoka, ktorý je znečistený odpadovými vodami obcí, ktoré nemajú čističky odpadových vôd a vplyvom zlej úpravy koryta potoka.

3.7.2. Kvalita ovzdušia a hluk

Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v meste je doprava. Najhoršia situácia je v historickom centre mesta. Dopravné intenzity tu prekračujú kapacitu komunikácií s následným negatívnym účinkom na životné prostredie v centrálnej mestskej oblasti – hluk, exhaláty, kultúra prostredia. Tieto faktory pôsobia negatívne tak na obyvateľstvo ako aj na stavby v historickej zóne.

3.7.3. Mestská zeleň

Mesto Lučenec zabezpečuje údržbu 62,68 ha verejnej zelene, čo predstavuje 23,14 m² zelene na jedného obyvateľa. /údaje vychádzajú z pasportu verejnej zelene z r.2012 od dodávateľa fi.GEODETI, Dukelských hrdinov č.2, Lučenec/. V zmysle spracovaného projektu Generel zelene a ekonomizácia údržby verejnej zelene je plocha rozčlenená do 3 intenzifikačných tried údržby /ITÚ/: plochy najviac navštevované, sídlisková zeleň a zeleň najmenej náročná na údržbu.

V súčasnej dobe narastajú opodstatnené požiadavky občanov na výrub vzrastlých stromov rastúcich napríklad v tesnej blízkosti ich obydli, prerastajúcich koreňovým systémom inžinierske siete, narúšajúce statiku nehnuteľností. Taktiež narastajú požiadavky správcov inžinierskych sietí na výrub drevín zasahujúcich do ich ochranných pásiem.

Závažným problémom sú choroby drevín (pagaštanov, jarabín) a extrémne počasie.

V meste Lučenec sa nachádza napr.682 kusov pagaštanov konských, ktorých spoločenská hodnota je cca 720 000 €.

Od r. 2001 Mesto Lučenec zabezpečuje ošetrovanie /chemickú ochranu / pagaštanov konských proti ploskáčikovi pagaštanovému a fytopatogénnym hubám. Úspešnosť zásahov hlavne posledných možno hodnotiť ako veľmi dobrú. V prípade neošetrovania by došlo k predčasnej strate listovej hmoty, čo by malo za následok postupné odumieranie stromov.

V Lučenci sa nachádza Mestský park o rozlohe 8,99 ha s vysokou spoločenskou hodnotou.

SWOT analýza časť: Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostatočné zásobovanie pitnou vodou, kanalizačná sieť, existujúca ČOV - existujúci generel zelene - mestský park celoslovenského významu - intenzívne využívanie parku obyvateľmi mesta v čase oddychu - náučné chodníky v parku slúžiace školám v rámci výuky odborných predmetov - vybudovanie zoo-kútika v parku 	<ul style="list-style-type: none"> - chýbajúca ČOV na ústí Tuhárskeho potoka do Vodnej nádrže Ľadovo - zlý technický stav častí kanalizačného systému - znečistené ovzdušie dopravou (hluk, exhaláty) - neexistujúca kanalizácia v „Osade na Rapovskej križovatke“ , čistička odpadových vôd - neexistujúca kanalizácia v osade Lúčna ulica, - ničenie zelene, detských ihrísk, lavičiek, smetných košov vandalmi - nízka celková plocha zelene na obyvateľa - chýba osvetlenie časti parku - nevyhovujúce osvetlenie v niektorých častiach mesta - chýbajúce protipovodňové opatrenia

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - alternatívne zdroje energie - využívanie nenávratných zdrojov financií (štrukturálne fondy, recyklačný fond, štátny rozpočet) - využitie programov podpory ochrany životného prostredia - propagácia, osвета 	<ul style="list-style-type: none"> - choroby drevín (pagaštany, jarabiny) v meste - meniace sa poveternostné podmienky (veľmi horúce a suché letá, silné mrazy v zime poškodzujú zeleň) - chýbajúce ČOV v obciach na toku Tuhárskeho potoka - neriešenie situácie, nedostatok finančných zdrojov - vandalizmus, nezáujem ľudí o životné prostredie

3.8. Sociálne služby a zdravotníctvo

3.8.1. Sociálna starostlivosť

Opatrovateľská služba ako originálna kompetencia miest a obcí sa poskytuje v zmysle platných právnych noriem fyzickej osobe, ktorá pre svoj nepriaznivý zdravotný stav potrebuje pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť a základných sociálnych aktivitách.

Uvedenú službu možno poskytnúť občanovi, ktorý je odkázaný na pomoc inej osoby a spĺňa podmienky na poskytnutie opatrovateľskej služby a má trvalý alebo prechodný pobyt v meste Lučenec.

Finančné zabezpečenie tejto služby je napojené na rozpočet mesta ako aj z úhrad klientov za poskytnutú službu. Na výkon opatrovateľskej služby má mesto v pracovnom pomere opatrovateľov a to opatrovateľky z povolania v počte 6 a opatrovateľov, ktorí sú zamestnaní na dobu určitú podľa potrieb opatrovaných.

V rámci sociálnej pomoci opatrovateľskú službu zabezpečovalo v roku 2008 celkom 39 zamestnancov, z toho 7 zamestnanci boli zamestnaní na dobu neurčitú a 32 zamestnancov na dobu určitú, u konkrétneho občana, ktorý mal zavedenú opatrovateľskú službu. Opatrovateľská služba je finančne zabezpečená z rozpočtu mesta.

Demografický vývoj populácie mesta ukázal zvýšenú potrebu poskytovania starostlivosti o občanov, ktorých nepriaznivá sociálna situácia si vyžaduje pomoc inej osoby.

Nocľaháreň pre bezdomovcov, ako zariadenie sociálnych služieb pre občanov bez prístrešia, bolo zriadené ako účelové zariadenie mesta. Poskytuje služby pre občanov, ktorí nemajú zabezpečené základné životné potreby /ubytovanie, osobná hygiena/. Mesto Lučenec prevádzkuje uvedené zariadenie v zimných mesiacoch, obvykle od septembra do konca apríla podľa poveternostných podmienok občanom s trvalým pobytom v meste Lučenec ako aj občanom s trvalým pobytom mimo mesta. Kapacita zariadenia je pre 15 klientov. Príjmy a výdavky zariadenia sú napojené na rozpočet mesta.

V priestoroch nocľahárne pre bezdomovcov bola zriadená ďalšia služba a to stredisko osobnej hygieny a práčovňa. Uvedené služby počas celého roka môžu využívať občania s trvalým pobytom v meste Lučenec, ktorí sú v hmotnej núdzi, nízkopříjmové rodiny (rodiny s deťmi), ktoré nemajú zabezpečené dostatočné podmienky na vykonávanie základnej osobnej hygieny, pranie, údržba bielizne a šatstva. Taktiež uvedené služby sú poskytované aj pre občanov bez prístrešia. Východiskom pre zriadenie strediska osobnej hygieny a práčovne bolo zmapovanie lokalít mesta, v ktorých uvedené skupiny obyvateľstva nemajú vytvorené vhodné podmienky na základné životné a hygienické potreby.

Denné centrum pre seniorov poskytuje kultúrne a spoločenské vyžitie občanov mesta t.j. dôchodcov. Mesto Lučenec ako zriaďovateľ prevádzkuje dve zariadenia denného centra a to Denné centrum so sídlom na Ulici Dr. Herza 24 a v mestskej časti Opatová na Ulici parašutistov. Záujem dôchodcov o aktivity v centrách je veľký, o čom svedčí aj členská základňa. Dvestoštyridsať dôchodcov sa pravidelne stretáva na rôznych kultúrno – spoločenských podujatiach. Činnosť centier koordinuje samospráva centra klubová rada zostavená z volených členov. Mesto v spolupráci so samosprávou centra klubovou radou na základe požiadaviek seniorov dôchodcov organizuje spoločenské podujatia, zájazdy, prednášky a snaží sa pre nich vytvárať také podmienky pre občanov – dôchodcov, aby prežívali pokojnú starobu v kruhu svojich priateľov, rovesníkov. Finančne denné centrá zabezpečuje Mesto Lučenec zo svojho rozpočtu.

Zariadenie opatrovateľskej služby (denný pobyt) poskytuje sociálnu službu t.j. dohľad a stravovanie občanov, ktorí pre svoj zdravotný stav sú odkázaní na pomoc inej osoby a ktorých rodinní príslušníci sú zamestnaní a nevedia im zabezpečiť celodennú starostlivosť. Tohto času je prevádzka zariadenia pozastavená pre nízky záujem zo strany klientov.

V budúcnosti by sa mala uvedená služba poskytovať v rámci Strediska sociálnych služieb, ktoré bude zriadené v budove na Ulici Dr. Herza v Lučenci. Na dokončenie rekonštrukcie tejto budovy v súčasnosti chýbajú finančné zdroje.

Stravovanie dôchodcov - mesto pre svojich občanov - dôchodcov zabezpečuje stravovanie formou donášky stravy do domácnosti. Služby klientom, ktorí sú znevýhodnení a potrebujú služby

donášky stravy do domácnosti sú realizované prostredníctvom stravovacieho zariadenia s ktorým má mesto uzatvorenú zmluvu.

Občania, ktorí sú mobilní majú možnosť sa stravovať v školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Lučenec. Takúto formu stravovania využíva približne päťdesiat sedemdesiat občanov.

Na území mesta Lučenec sa nachádzajú 4 nachádza zariadenie Domov sociálnych služieb Libertas, Tuhárske nám. 10, Lučenec, ktoré zabezpečuje starostlivosť zdravotne postihnutým občanom a seniorom. Uvedené zariadenie sú je v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja.

Mesto Lučenec pre svojich občanov zaviedlo novú sociálnu službu – monitorovanie a signalizácia potreby pomoci. Je to nová služba domáceho tiesňového volania, ktorej cieľom je, aby klient, ktorý o túto službu požiada, čo najdlhšie využíval vlastné domáce prostredie. Táto služba je zabezpečená prostredníctvom Asociácie samaritánov Slovenskej republiky so sídlom Joliot Curie č. 41 Poprad. Uvedené služby využívajú 5 klienti.

Terénna sociálna práca v meste Lučenec

Od 1. júna 2013 začali pri oddelení školstva, sociálnych vecí, kultúry a športu MsÚ Lučenec aktívne pôsobiť terénni sociálni pracovníci /TSP/ a asistenti terénnych sociálnych pracovníkov /ATSP/ v celkovom počte 4 osoby (2+2). Tieto pracovné pozície sú výstupom národného projektu Fondu sociálneho rozvoja „Terénna sociálna práca v obciach“, ktorý je realizovaný s podporou Európskeho sociálneho fondu v rámci OP „Zamestnanosť a sociálna inklúzia“.

Hlavný cieľ terénnej sociálnej práce je oslovovať klienta, pomáhať mu, navrhovať riešenia a sprevádzať ho v rámci rôznych inštitúcií.

V súčasnosti pôsobia TSP a ATSP stabilne v piatich lokalitách, ktoré sú z pohľadu mesta vnímané ako rizikové v zmysle sociálneho vylúčenia, resp. obývané príslušníkmi marginalizovaných rómskych komunít. Sú to: Ulica tkáčska – mestská časť Opatová, Ulica lúčna, Rapovská križovatka, Zvolenská cesta a Ubytovňa Spool a.s. na Rúbanisku II.

Ďalšie organizácie, občianske združenia a nezisková organizácie na území mesta:

Pre týrané matky s deťmi je zariadenie - Dom pre osamelých rodičov

Na riešenie krízových situácií slúži zariadenie, ktoré zriadilo OZ „Za dôstojný život“

a/ Centrum pre občana a rodinu – Domov pre osamelých rodičov a útulok

b/ Krízové stredisko - centrum pre občana a rodinu, Ulica Vajanského č. 71 v Lučenci.

OZ - PRO VITAE Hospic HESTIA, zabezpečuje primeranú starostlivosť občanom s ťažkým zdravotným postihnutím. Občianske združenia a ďalšie podobne zamerané zariadenia poskytujú sociálne služby, ktoré plnia funkciu uspokojovania potrieb skupinám ľudí s rôznym druhom zdravotného postihnutia.

Krízové stredisko – Amoret, poskytuje pomoc týraným, zanedbávaným a zneužívaným deťom

Charitatívne centrum - poskytujú pomoc ľuďom v hmotnej núdzi bez domova a prepusteným z výkonu trestu.

Červený kríž – organizácia, ktorá je zameraná na humanitárnu pomoc,

Charitatívno-sociálne centrum sv. Rity Lučenec (CHSC)

Práca s bezdomovcami v spolupráci s MÚ Lučenec, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a umiestnenie ľudí bez domova do ústavov a zariadení. Zdravotná a duchovná pomoc v súkromnom hospici a v nemocnici. Súčasťou centra je aj práca so školopovinnými žiakmi so sociálne slabých rodín – organizovanie stretnutí, výletov prázdninových pobytov a stretnutí v školách a zariadeniach pre deti.

Denné centrum Dúhový domček, Ulica Begova č. 31 v Lučenci zriadila nezisková organizácia A-megan, Ulica B.Nemcovej 56/12, Lovinobaňa. Uvedené zariadenie poskytuje dve formy sociálnych služieb :

1. **Denne centrum** - od 02.09.2013
2. **Denný stacionár** - od 01.01.2014

Mesto Lučenec je inštitúciou, ktorá v zmysle zákona môže zabezpečiť starostlivosť svojim občanom. Naďalej je prioritou predstaviteľov mesta hľadať také možnosti v sociálnej oblasti, ktoré by uspokojovali potreby našich spoluobčanov.

S ohľadom na demografický vývoj je nutné oblasti starostlivosti o seniorov venovať viac aktivít.

3.8.2. Zdravotná starostlivosť

Stav siete lekární a zdravotníckych zariadení v meste je vyhovujúci. Problematická je prevádzka zariadení. V Meste sa nachádza 1 nemocničné zariadenie, ktorým je Všeobecná Nemocnica s poliklinikou n. o. Poskytuje ústavnú zdravotnú starostlivosť na 16 oddeleniach pre okres Lučenec, ako aj ďalšie príslušné okresy Poltár, Veľký Krtíš. Táto je zároveň jediným nemocničným zariadením v okrese, ktoré momentálne často slúži aj pre pacientov z okresu Poltár, keďže fungovanie polikliniky v Poltári bolo v ostatných mesiacoch problematické. Okrem toho poskytuje špecializovanú ambulatnú zdravotnú starostlivosť v odboroch vnútorného lekárstva, infektológie, neurológie, pneumológie a fyziológie, chirurgie, ortopedie atď. V meste funguje množstvo neštátnych zdravotníckych zariadení – samostatné ambulancie aj polikliniky (Rúbanisko I., Ul. Mieru, Masarykova ulica, Zlatá ulička). Sieť lekární v meste Lučenec je vyhovujúca. V meste majú zastúpenie všetky tri zdravotné poisťovne.

3.8.3. Bývanie

Domový fond Lučenca tvorí 3 106 budov. Z toho je 2 514 rodinných domov a 511 bytových domov. Trvalo obývaných bytov je 10 278 z 11 119 bytov. Správu bytových domov majú hlavne spoločnosti SPOOL a.s., Bytové družstvo a spoločenstvá vlastníkov ktoré zabezpečuje služby – dodávky tepla, vody, opravy a pod. Bytový fond je zastaraný. V blízkej budúcnosti si bytové domy vyžadujú investície ako výmena rozvodov teplej vody, rekonštrukcie striech, balkónov, výťahov.

Domy, byty a ukazovatele bývania

Tabuľka č. 16: **Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001**

Domy, byty a ukazovatele bývania Mesto Lučenec	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu	Vybavenie trvale obývaných bytov	Počet	
						bytov	osôb v bytoch
Domov spolu	2 514	511	81	3 106	Bytov spolu:	10 278	27 744
Trvale obývaných domov	2 184	509	46	2 739	z toho:		
v %	79,7	18,6	1,7	100	s plynom zo siete	9 054	24 373
v tom vlastníctvo:					s vodovodom		
štátu	11	2	18	31	v byte	10 010	27 000
bytového družstva	1	58	0	59	mimo bytu	43	166
Obce	3	15	1	19	bez vodovodu	85	210
fyzickej osoby	2 113	66	8	2 187	nezistené	140	368
právnickej osoby	6	7	5	18	s kanalizáciou		
ostatných	50	361	14	425	prípojka na kanalizačnú sieť	9 730	26 078
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	2 168	32	28	2 228	septik (žumpa)	264	901

s 3-4 nadzemnými podlažiami	16	142	9	167	so splachovacím záchodom	9 944	26 780
s 5+ nadzemnými podlažiami	0	335	9	344	s kúpeľňou alebo sprchov. kútom	9 933	26 767
Ubytovacích zariadení bez bytu	0	0	19	19			
Neobývaných domov	330	2	16	348			
z toho: určených na rekreáciu	7	0	0	7	Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov	Počet	
Priemerný vek domu	39	28	37	37		bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	2 675	8 240	204	11 119	Ústredné kúrenie diaľkové	6667	16976
v tom trvale obývané	2 311	7 785	182	10 278	Ústredné kúrenie lokálne	2251	6799
v %	22,5	75,7	1,8	100	na pevné palivo	81	280
z toho družstevné	0	3 250	50	3 300	na plyn	2041	6125
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	0	3 224	0	3 224	elektrické	84	260
neobývané	364	455	22	841	Etážové kúrenie		
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	21	69	0	90	na pevné palivo	12	41
neobývané, určené na rekreáciu	6	1	0	7	na plyn	324	941
neobývané, uvoľnené na prestavbu	41	31	0	72	ostatné	39	114
neobývané, nespôsobilé na bývanie	41	43	5	89	Kachle		
neobývané po kolaudácii	9	2	1	12	na pevné palivo	279	862
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom kon.	10	15	1	26	elektrické	6	19
neobývané z iných dôvodov	221	246	11	478	plynové	38	97
nezistené	15	48	4	67	ostatné	15	36
Trvale obývané byty:					Iné	647	1859
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	2 200	1 483	42	3 725	Spolu	10278	27744
drevo	12	0	2	14			
nepálené tehly	14	0	0	14	Vybavenie a rekreačné možnosti domácností	Počet	
ostatné a nezistené	85	6 302	138	6 525		bytov	osôb v bytoch
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	31	925	66	1 022			
2 izby	270	2 219	38	2 527			
3 izby	725	3 846	64	4 635			
4 izby	535	684	7	1 226			
5+ izieb	750	111	7	868			
Bývajúcich osôb	7 153	20 200	391	27 744			
Počet CD	3 118	9 136	195	12 449			

Počet HD	2 836	8 475	190	11 501			
Obytné miestnosti	9 210	20 366	403	29 979			
Počet osôb na 1: byt	3,1	2,59	2,15	2,7			
Obytné miestnosti	0,78	0,99	0,97	0,93			
CD	2,29	2,21	2,01	2,23			
HD	2,52	2,38	2,06	2,41			
Obytná plocha bytu v m ²	181 447	346 111	7 086	534 644			
Celková plocha bytu v m ²	268 009	497 234	10 596	775 839			
Priemerný počet:							
- m ² obytnej plochy na 1 byt	78,5	44,5	38,9	52			
- m ² celkovej plochy na 1 byt	116	63,9	58,2	75,5			
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	25,4	17,1	18,1	19,3			
- obytných miestností na 1 byt	3,99	2,62	2,21	2,92			
					Samotná chladnička	-	-
					Chladnička s mrazničkou	-	-
					Samotná mraznička	-	-
					Automatická práčka	-	-
					Farebný televízor	-	-
					Telefón v byte	-	-
					Mobilný telefón	-	-
					Rekreačná chata, domček, chalupa	-	-
					Osobný automobil	-	-
					Osobný počítač	-	-
					Osobný počítač s internetom	-	-

Z celkového počtu bytov v meste je 86,7 % vybavených ústredným kúrením, 96,6 % kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, 64,8 % má automatickú práčku, 9,9 % domácností má chatku resp. rekr. domček alebo chalupu. 40,7 % domácností má osobný automobil. 65,5 % z trvale obývaných bytov má 3 a viac obytných miestností.

Nájomné bývanie:

V roku 2001 dosiahla celková obývanosť bytového fondu v meste Lučenec 2,97 osoby na 1000 obyvateľov a počet bytov na 1000 obyvateľov dosiahol počet 356. Ako vidieť z doterajšieho vývoja bytového a domového fondu dochádza k výraznejšiemu dopytu po menších, najmä dvojizbových bytoch. Tento jav nie je ojedinelý, ale kopíruje situáciu v celej Slovenskej republike. Kým v roku 1991 bola priemerná veľkosť domácností v SR 2,87 osoby, v roku 2020 sa predpokladá je veľkosť 2,68. V roku 2001 boli v meste postavené nájomné byty na uliciach Cintorínska, Komenského, Pivničný rad v počet 93 bytových jednotiek. Na ulici Komenského boli súčasne postavené aj mestské byty, kde bolo investorom samotné mesto. Tieto byty slúžia ako sociálne byty a sú pridelované rozhodnutím bytovej komisie na základe podania žiadosti o byt. V súčasnej dobe prebieha v meste výstavba nových bytových domov na uliciach Cintorínska, Járková a Lúčna (súkromný investor).

Mesto Lučenec v súčasnosti vlastní 250 bytov, z toho:

- 202 nájomných bytov
- 16 bezbariérových bytov
- 40 bytov v dome s opatrovateľskou službou
- 32 bytov v lokalite Rapovská križovatka

Pri pridelovaní týchto bytov sa postupuje v zmysle všeobecne záväzných nariadení mesta na základe žiadosti občanov.

V roku 2013 k 31.08. bolo prijatých 30 žiadostí o nájomný byt. Z uvedeného počtu bolo pridelených 18 bytov a jedna obytná bunka. 11 žiadostí o nájom bytu bolo zamietnutých z dôvodu nesplnenia podmienok na pridelenie bytu v zmysle VZN.

Z uvedených údajov vyplýva, že počet vybavených žiadostí je niekoľkonásobne nižší ako požiadavky zo strany občanov.

Veľkým problémom z pohľadu zabezpečovania bývania pre občanov nášho mesta sa javí riešenie bytovej problematiky nízko príjmových skupín občanov, ktorí majú trvalý pobyt v meste Lučenec bez udania adresy v konkrétnom byte. Postupne týchto občanov pribúda a bude nevyhnutné hľadať riešenie ich bytovej situácie napr. výstavbou bytových domov pre túto skupinu obyvateľov.

Dôvodom na hľadanie riešenia bytovej otázky uvedenej skupiny obyvateľov je aj skutočnosť, že z dôvodu zlého technického stavu bytových domov, bolo v priebehu roka 2013 zrušené bývanie obyvateľov na Ulici F. Lehára č.14 a 16 - 16 bytov a Gorkého ulici - 38 bytových jednotiek.

Nadalej zostáva zvlášť alarmujúca situácia obyvateľov žijúcich v osade na Rapovskej križovatke, na Ulici osada, na Ulici lúčnej a Zvolenskej ceste. osada Parný mlyn , Tehelňa . Stavebno – technický stav objektov na Lúčnej ulici, osade parný mlyn a tehelni je zlý nevyhovujúci, objekty sú väčšinou v havarijnom stave, bez základného vybavenia (sociálne zariadenia, vyhovujúce kúrenie...) Životné prostredie spomínaných osád je nanajvýš nevyhovujúce !

Ďalšie nedostatky v oblasti bývania je absencia bytov s možnosťou diferencovaného nájomného podľa ekonomického postavenia občana, byty pre osobitnú skupinu občanov / mladé začínajúce rodiny, dôchodcovia - byty malometrážne/. Závažným problémom je bývanie pre neplatičov - nižšia kategória bývania so základnými službami. Osobitnú skupinu tvorí bývanie pre rómsku komunitu v lokalite Rapovskej križovatky, kde bývajú aj neprispôsobiví občania (v minulosti zničili niekoľko bytových jednotiek v širšom centre mesta, kde bývali). V súčasnosti má Rapovská križovatka kapacitu 200 ľudí, pričom zámerom je jej rozšírenie. Podmienky bývania v nej sú nevyhovujúce. Kapacita existujúcej žumpy nevyhovuje. Nutná je výstavba kanalizácie. V opačnom prípade hrozia epidémie (žltáčka a pod.)

Mesto dalo spracovať štúdiu na stavebné úpravy a vybudovanie nových objektov – bytov vrátane čiastočnej občianskej vybavenosti. Uvedená štúdia má byť podkladom na spracovanie projektovej dokumentácie a realizácie zámeru zlepšenia podmienok bývania občanov predmetnej lokality.

V zmysle územného plánu mesta sú schválené plochy pre výstavbu rodinných a bytových domov. Zahájenie výstavby si vyžaduje vypracovať a schváliť územný plán zón, výkup pozemkov pre realizáciu inžinierskych sietí v lokalitách plánovanej výstavby. V roku 2014 bude spracovaný nový územný plán a Program rozvoja bývania mesta Lučenec do roku 2020.

Nová bytová výstavba prebieha na Ulici cintorínskej . Vzhľadom na sociálnu situáciu v meste a vysoký počet žiadostí na MsÚ je však potrebná výstavba sociálnych bytov.

Mesto Lučenec pripravuje kúpu 3 bytových domov v lokalite Rúbanisko III., čím zvýši ponuku mestských nájomných bytov.

SWOT analýza – časť Sociálne služby a zdravotníctvo

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existujúca sieť sociálnych služieb - existujúce zdravotnícke zariadenia a vyhovujúca sieť ambulancií, lekární a iných zariadení - existujúci bytový fond - vyhovujúca úroveň bývania v meste - prístup k návratným zdrojom financovania – existujúce pobočky bánk a stavebných sporiteľní v meste - pomocná pracovná sila pri výstavbe a rekonštrukcii osád a bytov - spolupráca s inštitúciami 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoký počet nevybavených žiadostí o umiestnenie v zariadeniach sociálnej starostlivosti - vysoké náklady na vytvorenie novej sociálnej služby - chýbajúce služby pre niektoré cieľové skupiny (starší ľudia odkázaní na celodennú starostlivosť, rozvedení, týraní) - znižovanie personálnych stavov v zdravotníctve - nedostatok zdrojov na kúpu nových prístrojov a na modernizáciu - nedostatok prostriedkov na investície do siete sociálnych služieb - bariéry pre ľudí odkázaných na invalidný vozík (chodníky, úrady a pod.) - kvalita služieb – prístup personálu, systém čakania u lekára - nedostatočná zdravotnícka infraštruktúra v Opatovej - chýbajúca technická vybavenosť v osade na Rapovskej križovatke - nedostatočná podpora MVO , ktoré sa venujú tejto problematike - zastaralosť bytového fondu - chýbajúce služby v časti Opatová - zničené okolie sídlisk - vysoké množstvo neplatičov - nedostatok parkovacích miest v okolí bytových domov - znečistené okolie kontajnerov na odpad a voľných priestranstiev - nedostupnosť úverových zdrojov pre mladé rodiny - nedostatok zelene a športovísk v okolí sídlisk - nedostatok nájomných bytov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zmeny v systéme fungovania zdravotníctva - zdroje štátneho rozpočtu, a iné nenávratné finančné zdroje - produkty stavebného sporenia a hypotekárne úvery - príchod investorov a rast ekonomickej situácie - aktívna politika trhu práce – aktivačný príspevok - štrukturálne fondy - projekt terénnej sociálnej práce 	<ul style="list-style-type: none"> - zlá ekonomická situácia - zlý demografický vývoj - lepšie podmienky pre zdravotníckych pracovníkov (odborníkov) v zahraničí - rastúce náklady na liečbu a prevenciu pre pacientov - zlé životné podmienky Rómov na Rapovskej križovatke – hrozba infekcií až epidémií - neriešené problémy v sociálnej oblasti - neriešené problémy zadĺženosti zdravotníckych zariadení - premnoženie hlodavcov a hmyzu roznášajúceho choroby v osade na Rapovskej križovatke - rastúce úroky v bankách - rastúce ceny bytov - rast nákladov na bývanie (ceny energií a služieb) - neriešenie alarmujúcej situácie v osadách

	- zhoršenie prístupu k hypotékam kvôli kríze
--	--

3.9. Vzdelávanie a Šport

3.9.1. Vzdelávanie

V meste Lučenec je 11 materských škôl s celkovým počtom cca 800 detí, 12 základných škôl s celkovým počtom cca 3200 žiakov a 10 stredných škôl s celkovým počtom cca 3500 študentov. stredných škôl a 2 odborné učilišťa s celkovým počtom približne 3 000 žiakov. Ďalej sa tu nachádza 8 základných škôl s celkovým počtom približne 4 000 žiakov. Uvedený prehľad neobsahuje ďalšie počty študentov v rámci detašovaných pracovísk vysokoškolského štúdia. Spolu sa v meste denne pohybuje okolo 7 000 žiakov a študentov. Značný počet tvoria dochádzajúci z okolia. Napriek tomu je v meste vysoký počet mladých ľudí, ktorých treba zamestnať. Stav školskej infraštruktúry čo sa týka kvality a kvantity vyučovacieho procesu a potrieb mesta je vyhovujúci. Horšie to už je s materiálno – technickým vybavením.

Stav kvality vedomostí rómskych žiakov a učňov je alarmujúci. Je nevyhnutné venovať týmto deťom individuálnu starostlivosť, pretože problémy týkajúce sa vzdelania Rómov sa neustále prehlbujú.

Tabuľka č.17: Počet škôl, detí, žiakov a študentov (stav k 12/2012)

Materské školy	počet škôl	počet žiakov	Základné školy	počet škôl	počet žiakov	Stredné školy	počet škôl	počet žiakov
MŠ bez právnej subjektivity	5	590	ZŠ	4	2077	gymnázium	1	474
MŠ ako súčasť ZŠ s MŠ	3	164	ZŠ s MŠ	3	520	Súkromné gymnázium	1	97
Špeciálna MŠ	2		Cirkevná ZŠ	1	143	Stredná odborná škola	6	2774
MŠ pri zdravotníckom zariadení	1	8	Súkromná ZŠ	1	88	odborné učilište	1	103
			Špeciálna ZŠ	1	160	praktická škola	1	8
			ZŠ pre žiakov so zdravotným znevýhodnením	2	194			
spolu	11	762	spolu	12	3182	spolu	10	3456

3.9.1.1. Materské školy

V meste je 11 materských škôl, z ktorých 8 je v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Lučenec, z toho 3 sú súčasťou ZŠ s MŠ pri ZŠ a 1 s výchovným jazykom maďarským. Okrem týchto je pri Všeobecnej nemocnici s poliklinikou n. o. zriadená súkromná materská škola pre hospitalizované deti v predškolskom veku a 2 špeciálne materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Obvodného úradu (ObÚ) Banská Bystrica, odbor školstva poskytujú výchovu a vzdelávanie pre deti so zdravotným znevýhodnením. Zo strany zriaďovateľa je v oblasti materských škôl úlohou čo najviac zaškoliť deti pred nástupom do ZŠ a zvýšiť počet detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.

V predprimárnom vzdelávaní je cieľom mesta zaškoliť čo najviac detí pred nástupom do základnej školy a tiež zvýšiť zaškolenosť detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Zo strany Mesta bola venovaná pozornosť aj zlepšeniu stavu objektov MŠ, odstránenie havarijného stavu v MŠ Partizánska ul. (bývalá Zvolenská cesta) a zefektívneniu prevádzky najmä výmenou okien za plastové a opravou fasád.

Na území mesta sú prevádzkované detské jasle s kapacitou 40 detí, ktoré ponúkajú na vysokej profesionálnej úrovni starostlivosť o deti od 6 mesiacov veku do troch rokov. Ich služby sú využívané aj obyvateľmi priľahlých obcí.

Pri každej základnej, materskej škole a detských jasliach je jedáleň, kde je deťom, žiakom a zamestnancom poskytované kvalitné stravovanie.

Centrum voľného času zabezpečuje organizovanie vedomostných súťaží vypísaných Ministerstvom školstva a zabezpečuje voľnočasové aktivity.

O umiestnenie detí v detských jasliach, ktoré sú jediné v okrese, je trvale vysoký záujem, a preto Mesto pristúpilo k ich modernizácii a rekonštrukcii, pričom sa dosiahlo zvýšenie ich kapacity z 30 na 40 detí.

3.9.1.2. Základné školy

Sieť základných škôl (ZŠ) v meste je budovaná tak, aby zodpovedala potrebám žiakov v jednotlivých častiach mesta, zohľadňovala národnostné zloženie občanov, nároky a potreby žiakov a vyhovovala žiakom dochádzajúcim z okolitých obcí.

V meste je 7 základných škôl v zriaďovacej pôsobnosti Mesta Lučenec, z toho sú 3 s materskou školou a jedna s vyučovacím jazykom maďarským. Každá zo škôl je zameraná na inú oblasť vzdelávania.

Okrem toho je v meste cirkevná ZŠ, súkromná ZŠ, špeciálna základná škola a ZŠ internátna pre žiakov so zdravotným znevýhodnením – pre žiakov sluchovo postihnutých a pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou. 3 základné umelecké školy. V meste sídli ZŠ internátna pre žiakov s poruchami sluchu, ktorá má celoslovenskú pôsobnosť. Žiaci, ktorí majú problémy s učením navštevujú špeciálnu ZŠ. Nakoľko zaznamenávame nárast počtu žiakov s výchovnými problémami je nevyhnutné rozšíriť kapacity špeciálneho školstva. Keďže špeciálna ZŠ kapacitne nepokrýva potreby mesta, je vytvorená špeciálna trieda pri bežnej ZŠ a ďalší žiaci sú individuálne začlenení v bežných triedach ZŠ, kde sa ich výchovou a vzdelávaním zaoberá špeciálny pedagóg.

Pri každej ZŠ je zriadený školský klub detí, ktorý sa zaoberá oddychovou činnosťou a prípravou na vyučovanie.

Finančné problémy na úseku technického stavu škôl rieši mesto najmä prostredníctvom uchádzania sa o prostriedky z eurofondov. V minulosti boli z týchto zdrojov financované rekonštrukcie troch základných škôl v meste. Ďalšie dve sú pripravené na rekonštrukciu. Bola spracovaná projektová dokumentácia.

Pri ZŠ L. Novomeského bola vybudovaná atletická dráha, čím sa podporila zameranosť tejto školy na šport.

Podstatné zmeny v školstve nastali s účinnosťou školského zákona od 1. 9. 2008, v zmysle ktorého prešla na samosprávu aj povinnosť vstupovať do tvorby školských vzdelávacích programov. Prínosom pre kvalitu vzdelávania je zníženie počtu žiakov v triedach základných a materských škôl

Tabuľka č. 18: Vývoj počtu detí **Lučenec**

Základné školy	Spolu	Školský rok 2005-2006		Školský rok 2006-2007		Školský rok 2007-2008		Školský rok 2008-2009		Školský rok 2009-2010	
		počet tried	počet žiakov	počet tried	počet žiakov	počet tried	počet žiakov	počet tried	počet žiakov	počet tried	počet žiakov
Lučenec		138	3 213	134	3 074	148	3 205	141	3 065	140	3 070

Zdroj: Oddelenie školstva, sociálnych vecí, kultúry a športu MsÚ Lučenec

3.9.1.3. Stredné školstvo

V Meste Lučenec sa nachádza 8 stredných škôl. Zriaďovateľom 7 z nich je Banskobystrický samosprávny kraj. Nachádzajú sa tu Obchodná akadémia, Stredná priemyselná škola stavebná Oskara Winklera - Winkler Oszkár Építőipari Szakközépiskola, Stredná odborná škola technická, Súkromné gymnázium, Gymnázium Boženy Slančíkovej Timravy, Pedagogická a sociálna akadémia - Pedagógiai és Szociális Akadémia, Stredná zdravotnícka škola, Stredná odborná škola.

3.9.1.4. Vysoké školstvo

V meste má detašované pracoviská vysoká škola. Chýba denná forma štúdia.

3.9.1.5. Školské zariadenia

Aktívne využívanie voľného času detí a mládeže je najúčinnnejšou formou boja proti kriminalite, drogový závislostiam, alkoholu, gemblerstvu a ďalším nepriaznivým vplyvom pri ich výchove.

V súčasnosti komplexnejšia štatistika o počte detí a mládeže, ktoré sú pod vplyvom spomenutých nežiadúcich javov, prípadne už liečených neexistuje.

Za účelom prevencie a pomoci mladým ľuďom funguje v meste niekoľko zariadení na trávenie voľného času. Sú to: Centrum voľného času (CVČ) Centrum výchovnej a psychologickéj prevencie v Lučenci a Pedagogicko-psychologická poradňa. Pri CVČ je problematické financovanie prevádzky z dôvodu zmeny systému financovania školských zariadení. Pre pomoc deťom funguje Detské integračné centrum. O voľnočasové aktivity sa starajú aj Základné školy formou rôznych krúžkov.

Tieto zariadenia sú nepostačujúce, niektorí mladí ľudia travia čas pobytom v nevhodnom prostredí. Bolo by vhodné doplniť zariadenia o internetové klubovne, kde sa nepodáva alkohol a je zákaz fajčiť.

Mesto je zriaďovateľom centra voľného času (CVČ), ktoré zabezpečuje organizovanie obvodných kôl súťaží žiakov škôl a školských zariadení a predmetových olympiád financovaných cez ObÚ Banská Bystrica, odbor školstva. V rámci voľno časových aktivít zabezpečuje krúžkovú činnosť pre deti, žiakov a študentov. Počas jarých a letných prázdnin organizuje a zabezpečuje prímestské a pobytové tábory. CVČ aktívne spolupracuje pri tvorbe a realizácii kultúrnych a športových podujatí organizovaných Mestom Lučenec.

Výchovným poradenstvom a prevenciou sa zaoberajú 3 zariadenia zriadené na území mesta ObÚ Banská Bystrica, a to: Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a dve centrá špeciálno-pedagogického poradenstva – 1 pri špeciálnej MŠ a 1 pri ZŠ internátnej.

3.9.1.6. Základné umelecké školy

Na území mesta sú zriadené tri neštátne základné umelecké školy (ZUŠ), ktoré poskytujú vzdelanie v jednotlivých umeleckých odboroch (hudobný, výtvarný, tanečný a literárno-dramatický) prevažne pre žiakov ZŠ. Celkový počet detí, žiakov a dospelých navštevujúcich ZUŠ v Lučenci je 1146.

3.9.2. Šport

Mesto Lučenec má svoje športové tradície – atletika, judo, tenis, zápasenie, stolný tenis, boccia, turistika, kulturistika – tlak na lavičke, spoločenské tance a hip-hop a podobne, v ktorých boli a sú dosahované výkony na republikovej úrovni. LC má napriek skromnej materiálno - technickej základni niekoľkých olympionikov. Viackrát bolo miestom prípravy reprezentácií SR na významné podujatia (basketbal ženy – OH Sydney, kvalifikácia na ME basketbal muži, futsal muži – kvalifikácia na ME, tlak na lavičke – MS a ME, boccia – MS a ME a hip-hop - ME).

V súčasnosti sú v Lučenci populárne tieto športy: Basketbal, Boccia, Futbal, Hokej, stolný tenis, spoločenské tance, hip-hop, turistika, Atletika, Tenis, Šípky a malý futbal – mestská liga, posilňovanie a pod.

Jednotlivé športy sú zastrešené športovými klubmi a koordinované v spolupráci s Mestským úradom Lučenec a príslušnou komisiou pri Mestskom zastupiteľstve.

Pri realizácii sú ešte rezervy pri koordinácii niektorých aktivít.

Prioritou je dokončiť rozostavanú tribúnu futbalového štadióna. Bolo dokončené zastrešenie zimného štadióna aj výstavba umelého trávnik. Pri ZŠ L. Novomeského bola postavená atletická dráha a pri ZŠ M. R. Štefánika bolo dokončené viacúčelové ihrisko.

Mladí ľudia venujúci sa jazde na skateboarde a in – line korčuľiach majú možnosť sa svojmu obľúbenému športu venovať pod nadjazdom, kde bolo za týmto účelom vybudované nové ihrisko.

Správu mestských športovísk zabezpečuje od roku 2009 spoločnosť SPOOL. Finančne náročné je fungovanie plavárne v meste Lučenec.

Bolo by vhodné v Lučenci vybudovať cyklistické chodníky a cyklistické trasy. Zdôrazňovať význam orientácie detí, mládeže a dospelých občanov na tento druh pohybovej aktivity zvlášť obširne snáď nie je potrebné. Je to druh športu prístupný všetkým vekovým kategóriám, je vhodnou formou regenerácie síl a zároveň umožňuje dostatok pohybu aj pre náročnejších. V roku 2009 bola vypracovaná štúdia na vybudovanie cyklistickej a korčuľarskej trasy od Málnica po Štúrovo, na čom sa podieľalo Mesto Lučenec spolu s Regiónom Neogradiensis z. p. o. Pre širokú verejnosť sú sprístupnené viacúčelové športoviská v areáloch základných škôl. Zámerom Mesta Lučenec je rozšíriť ich počet, zmodernizovať ich a zabezpečiť ich údržbu a financovanie.

SWOT analýza – časť Vzdelávanie a šport

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- vyhovujúca štruktúra škôl a školských zariadení- odborná a kvalifikačná úroveň pedagógov- dostatok študijných odborov- existencia detašovaných pracovísk univerzít- existencia zariadení na trávenie voľného času- budovanie „otvorených škôl“ – zmena filozofie- zapájanie sa škôl do projektov- prostriedky zo štrukturálnych fondov- športové tradície- dostatok športových klubov- existencia úspešných športových klubov	<ul style="list-style-type: none">- cenová náročnosť vzdelávacích produktov- zlé materiálno – technické vybavenie škôl (v niektorých prípadoch havarijný stav)- veľké množstvo obyvateľov s najvyšším vzdelaním – základným- chýba denná forma vysokoškolského štúdia- zlé finančné zabezpečenie prevádzky zariadení na trávenie voľného času- nedostatočná propagácia vzdelávacích produktov, nedostatočná motivácia kritických skupín pre zvyšovanie vzdelania- nedostatok kvalifikovaných učiteľov (v oblasti cudzích jazykov)- nedostatok mladých učiteľov- nevyhovujúci systém podpory nadaných detí v predškolskom veku- spolupráca stredných škôl s potenciálnymi

<ul style="list-style-type: none"> - existencia krytej plavárne - potenciál športovísk - športoviská v areáloch škôl 	<p>zamestnávateľmi</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočný záujem zo strany učiteľov o vzdelanie rómskych detí - nedostatok MVO , ktoré by sa venovali deťom a mládeži rómskeho pôvodu - nedostatočné finančné zabezpečenie športu - nedostatočné materiálno – technické zabezpečenie športu na školách - nedokončený futbalový štadión - chýbajúce prostriedky na prevádzku krytej plavárne - nedostatočná podpora mládežníckeho športu a športových klubov, ktoré dosahujú úspechy na národnej a medzinárodnej úrovni - nedostatočná podpora mladých talentov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - alternatívne formy štúdia - programy poskytujúce nenávratné finančné zdroje na investičné a neinvestičné projekty týkajúce sa školskej infraštruktúry a vzdelávacieho procesu (COMENIUS atď.) - príchod nových investorov - zmena systému financovania škôl – rast konkurencie a rast kvality - posilnenie a rast MVO, ktoré sa venujú problematike vzdelávania - príchodom investícií do priemyselných parkov, možný príjem do kultúry a športu - budovanie partnerstiev v okolitých mestách a obciach 	<ul style="list-style-type: none"> - demografický vývoj v regióne - ohrozenie (likvidácia) školských zariadení novým financovaním regionálneho školstva - konkurencia iných podobných miest - nedostatočná komunikácia a spolupráca so sponzormi

3.10. Kultúra

V meste je kultúra organizovaná rôznymi inštitúciami. Sú to inštitúcie patriace pod samosprávu (Mesto, Vyšší územný celok), ale aj súkromné agentúry, mimovládne organizácie a štátna správa. Pôsobia tu kultúrne inštitúcie národnostných menšín. Tieto inštitúcie spolupracujú na jednotlivých projektoch formou partnerstva. Funkciu koordinátora plní väčšinou MsÚ. Spolupráca je na dobrej úrovni. V budúcnosti je potrebné vyriešiť spôsob koordinácie jednotlivých aktivít a šírenie informácií.

Kultúrnou činnosť vyvíjajú 2 folklórne súbory a Tanečný klub spoločenských tancov, ktorý má niekoľko vekových kategórií. Ďalej sú tu súbory pri základných školách a Centre voľného času (CVČ). Súbory sa prezentujú na niekoľkých pravidelných podujatiach, ktoré uvedené inštitúcie spoločne organizujú. Najväčším problémom pre fungovanie súborov je nedostatočné materiálno – technické zabezpečenie. Toto sa zabezpečuje často z mimorozpočtových zdrojov.

Na území mesta pôsobia rôzne divadelné súbory účinkujúce v slovenskom aj maďarskom jazyku. V Lučenci pôsobí aj množstvo hudobných skupín rôzneho žánru od tzv. svadbových kapiel, cez jazzové kapely, rockové, metalové, deathmetalové až po cimbalovú ľudovú hudbu. Najväčším problémom týchto poväčšine amatérskych hudobných skupín je nájst' vhodné miestnosti na skúšanie. Bolo by vhodné, keby v tomto smere mesto vyvinulo ešte väčšiu iniciatívu.

Kultúrna infraštruktúra

Výstavy, kongresy:

- Reduta (kongresové centrum)
- Výstavisko (rôzne podujatia)
- Novohradské múzeum a galéria Lučenec
- Pamätný dom Júliusa Szabóa
- Tržnica

Divadlá, kiná:

- Letné kino Lučenec
- Kino Apollo Lučenec
- Divadlo Boženy Slančíkovej Timravy
- CVČ pri Mestskom úrade (MsÚ)

Kino Apollo prešlo v roku 2011 rekonštrukciou a z technického hľadiska spĺňa podmienky digitalného kina medzinárodného štandardu DCI. Kino je plne digitalizované s možnosťou premietania 3Dfilmov. V kine Apollo je potreba rekonštrukcie sedenia. V roku 2012 bol zrekonštruovaný amfiteáter v mestskom parku. Kompletne sa vynovilo sedenie, opravili sa fasády na šatniach a kompletne sa zrenovovali aj šatne a interiér budovy za premietacím plátnom. Strecha v Kine Apollo zateká (hrozí poškodenie aparatury, úraz), Divadlo B. S. Timravy má v nevyhovujúcom stave strechu v oblasti svetlíka, rozvody elektriny, kúrenia a vody. Obe sály majú málo flexibilné využitie (v Apolle by bolo dobré dobudovať sálu na divadelnú a v Divadle B.S. Timravy by bolo potrebné skladacie sedenie).

Pamiatková zóna mesta:

V záujme zachovania a ochrany v súčasnosti ešte existujúcich pamiatok vyhlásil dňa 4. 12. 1991 Okresný úrad v Lučenci v zmysle platných zákonov historické jadro mesta Lučenec za pamiatkovú zónu. Niektoré pamiatky sú v zlom technickom až havarijnom stave. Najhoršie je na tom z hľadiska technického stavu židovská Synagóga. Tá je v súčasnosti v havarijnom stave. V roku 2013 prešla budova Synagógy opäť do vlastníctva Mesta. Zároveň bola spracovaná projektová dokumentácia. Mesto pripravuje žiadosť o nenávratný finančný príspevok na jej rekonštrukciu.

Na zlý stav kultúrnych pamiatok vplyva aj doprava v centre mesta (hluk, exhaláty). Mesto má vypracovanú projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu Kubínyiho námestia a na rekonštrukciu budovy bývalej Radnice. Novohradské múzeum a galéria v súčasnosti pripravuje žiadosť o nenávratný finančný príspevok na rekonštrukciu budovy v ktorej sídli.

Z organizačného hľadiska chýba mestu koncepcia rozvoja športu.

SWOT analýza časť: Kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Úspešné kino s prístupom k najnovším filmom krátko po premiére - Existencia amfiteátra - organizovanie divadelných predstavení - tradícia v záujmovo umeleckej činnosti (folklórne a tanečné súbory) - modernizovaná aparatúra na ozvučenie a videoprojekcie - dostatok nevyužitých priestorov v kultúrnych zariadeniach (kino Apollo, DK B.S.Timravy, Rúbanisko II/76) - existencia materiálo – technického zabezpečenie kultúrnych podujatí od zastrešenia pódia, ozvučenia až po samotnú realizáciu - skúsenosti s organizovaním pravidelných kultúrnych podujatí - dostatočné inštitucionálne zabezpečenie kultúry - existencia kultúrnych pamiatok v historickej zóne - existencia MVO zaoberajúcich sa kultúrou 	<ul style="list-style-type: none"> - kultúrne zariadenia sú v havarijnom stave a vyžadujú investície - nedostatočná podpora mladých talentov a umelcov - materiálo technické zabezpečenie miestnych súborov, krúžkov je nevyhovujúce - chýbajú klasické podujatia koncertov vážnej hudby - v Lučenci chýba rozhlasová stanica - cenová nedostupnosť kultúrnych a spoločenských podujatí pre stredné vrstvy - havarijný stav synagógy - nedostatočná podpora kultúrnych akcií

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosti využitia štrukturálnych fondov na rekonštrukciu kultúrnych pamiatok, kín a divadiel - finančné zabezpečenie kultúry v meste Lučenec prostredníctvom programov, grantov Ministerstva kultúry SR a pod. - príchodom investícií do priemyselných parkov, možný príjem do kultúry a športu - budovanie partnerstiev v okolitých mestách a obciach - ponuka vystúpení, programov prostredníctvom agentúr v rámci Slovenska, ale aj v zahraničí - využitie blízkych divadiel a iných kultúrnych inštitúcií vo Zvolene a v Banskej Bystrici – doprava 	<ul style="list-style-type: none"> - konkurencia iných podobných miest - nedostatočná komunikácia a spolupráca so sponzormi

3.11. Propagácia a cestovný ruch

3.11.1. Dopyt

Počet domácich a zahraničných návštevníkov mesta v období rokov 2002 až 2012 postupne klesal (o 7 486). Tržby za ubytovanie za roky 2009 až 2011 vzrastali, čo svedčí o výraznom raste cien. Zvýšené ceny ovplyvnili najmä návštevníkov domácich. Počet zahraničných návštevníkov medziročne klesal. Aj naďalej sú potrebné marketingové opatrenia na zvýšenie záujmu domácich aj zahraničných turistov nakoľko mesto by v tomto smere mohlo ťažiť aj zo svojej prihraničnej polohy. Podiel domácich návštevníkov na celkovom počte návštevníkov bol 71,95 % (pokles o 6,7 % oproti roku 2002).

Tabuľka č. 19:

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zahraniční turisti	4 863	4 631	5 160	5 015	5 285	5 108
Domáci turisti	17 763	16 396	16 439	17 013	15 637	13 690
Spolu	22 599	21 027	21 599	22 028	20 922	18 798
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	
Zahraniční turisti	4 006	2 694	2 633	2 962	4 239	
Domáci turisti	8 053	6 071	6 843	6 418	10 874	
Spolu	12 059	8 765	9 476	9 380	15 113	

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica

3.11.2. Ubytovacie a stravovacie zariadenia

Ponuka ubytovacích zariadení je v meste vyhovujúca a zodpovedá požiadavkám trhu. Ubytovacie zariadenia sú kvalitatívne na dobrej úrovni v rôznych cenových skupinách.

V meste Lučenec sa nachádza 5 hotelov***, 1 penzión*** a 1 penzión*, 1 turistická ubytovňa s 2**, 1** a bez hviezdičky. Do kategórie iný typ ubytovacieho zariadenia zahrňujeme služby apartmánového domu.

Tabuľka č. 20: Ubytovacie zariadenia

Ubytovacie zariadenia cestovného ruchu	
zariadenie	počet
hotely, motely, botely	5
penzióny	2
turistické ubytovne	3
iné	1

Zdroj: Prieskum mesta Lučenec – Mestské informačné centrum, 2013

Tabuľka č. 21: Stav ubytovacích zariadení v rámci mesta Lučenec

Rok	2002	2003	2004	2009	2011	2012
Počet izieb	123	125	177	180	228	233
Počet lôžok	176	186	294	386	520	538

Zdroj: Prieskum Mesta Lučenec (MIC), internetová stránka www.lucenec.sk

Počet izieb v meste vzrástol z počtu 123 v roku 2002 na viac ako 233 v roku 2012. Počet lôžok za to isté obdobie vzrástol zo 176 na 538.

Stravovacie zariadenia sú v meste dostatočne zastúpené čo sa týka kvality, kvantity. Dostatočné je aj zastúpenie cenových skupín. V niektorých prípadoch sú nedostatky v označení jedál (viacjazyčnosť jedálnych lístkov) ako aj v kvalifikovanosti personálu. V Lučenci funguje združená stredná škola služieb, ktorá pre trh práce produkuje dostatok kvalifikovaných čašníkov, kuchárov a

hoteliérov. Napriek tomu sú v mnohých prípadoch tieto posty obsadzované nekvalifikovaným personálom bez dostatočných jazykových znalostí. Kvalifikovaný personál s dostatočnými jazykovými znalosťami odchádza za lepšími mzdami do zahraničia. Zamestnávateľské subjekty naopak často hľadajú lacné pracovné sily bez kvalifikácie, čo ide na úkor kvality poskytovaných služieb.

3.11.3. Inštitucionálne zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu (CR)

Koordinácia aktivít v oblasti cestovného ruchu, na ktorej by sa podieľala samospráva, podnikateľské subjekty, vlastníci atrakcií a ďalšie subjekty, je nedostatočná. Ďalšie veľmi významné faktory negatívne ovplyvňujúce záujem turistov sú: zlý stav atrakcií a nedostatočná propagácia a marketing.

Pri Mestskom úrade v Lučenci funguje Mestské informačné centrum (MIC), ktoré sa zaoberá propagáciou mesta – vydávaním propagačných letákov, plagátov. Zúčastňuje sa na výstavách cestovného ruchu, obstaráva propagačné predmety, zabezpečuje informácie pre domácich a zahraničných turistov. Je súčasťou celoslovenskej siete Asociácie informačných centier Slovenska (AICES). Centrum v rámci svojich aktivít ponúka rôzne druhy platených a neplatených služieb a spolupracuje s podnikateľskými subjektmi v cestovnom ruchu pri propagácii podujatí v meste a distribúcii propagačných materiálov o meste Lučenec. Zo strany poskytovateľov služieb v cestovnom ruchu chýba participácia na financovaní MIC, participácia na výstavách, tvorbe propagačných materiálov, poskytovanie informácií, zúčastňovanie sa na programoch rekvalifikácie personálu a pod. Na podpore propagácie regiónu sa podieľa aj Región Neogradiensis z. p. o., ktorý propaguje produkty CR v regióne, zúčastňuje sa výstav a vydáva propagačné materiály.

Mesto Lučenec sa stalo strategickým členom novovzniknutej oblastnej organizácie cestovného ruchu "Turistický Novohrad a Podpoľanie", ktorá vznikla 08.03.2012 v súlade so zákonom č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu a ktorá je registrovaná na Ministerstve dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Organizácia má k 09.09.2013 47 členov, sú v nej zastúpené samosprávy, neziskový sektor a podnikatelia z regiónu Novohrad a Podpoľanie. Cieľom organizácie je tvorba a realizácia koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území, marketingové a propagačné aktivity v oblasti cestovného ruchu. Ako oblastná organizácia cestovného ruchu môže žiadať v súlade so zákonom dotáciu na hore uvedené aktivity v oblasti cestovného ruchu do výšky vyzbieraných členských príspevkov. Mesto má spracovanú Koncepciu cestovného ruchu v meste Lučenec a Marketingovú stratégiu mesta Lučenec.

3.11.4. Prírodné pamiatky, rezervácie, atrakcie v okolí Lučenca

V meste a okolí je veľa zaujímavostí a potencionálnych atrakcií, ktoré by mohli byť zaujímavé pre domácich aj zahraničných turistov. Atrakcie, ktoré existujú, sú v zlom technickom až havarijnom stave – kultúrne pamiatky (pamiatková zóna mesta, synagóga, kostoly). Aj v tomto prípade je problematické financovanie ich rekonštrukcií.

Oblasť, kde leží Lučenec, je zaujímavá biotopom (zaujímavé chránené rastliny a živočíchy – Mestský park Lučenec, Veľické jazerá, Jelšovec), ako aj kombináciou sopečného pôvodu hornín (Šomoška) v kombinácii s ílovitými nánosmi lpl'a s množstvom skamenelín (mimo katastra mesta – Kalonda, Ipolytarnóc). Chránená krajinná oblasť Cerová vrchovina poskytuje množstvo príležitostí na rozvoj cestovného ruchu. Tomuto všetkému chýba propagácia, značenie a základná infraštruktúra (informačné tabule, oddychové miesta, WC a pod), prípadne vybudovaná sieť cyklotrás, ktorá by zastrešovala atrakcie v regióne.

V blízkosti sa nachádzajú prírodné pozoruhodnosti – Dalovský močiar, Divínsky a Tuhársky kras, Ostrôžky, vodné nádrže Ružiná a Ľuboreč.

Mesto Lučenec priebežne pracuje na zvyšovaní svojej atraktivity pre domácich aj zahraničných návštevníkov. V roku 2007 bol spracovaný projekt pre rekonštrukciu časti pamiatkovej zóny – Kubínyho námestia. Mesto podporuje aj aktivity ďalších subjektov, ktoré vlastní kultúrne pamiatky v pamiatkovej zóne a podporuje rekonštrukčné práce (Novohradské múzeum a galéria).

V roku 2009 Mesto získalo prostriedky na rekonštrukciu Námestia republiky, ktoré bolo slávnostne dané do užívania pre obyvateľov mesta v roku 2012. Pri budovaní komplexného produktu cestovného ruchu spolupracuje Mesto s ďalšími subjektmi, či už formou spoločnej propagácie územia alebo vstupom do investičných projektov – výstavba termálneho vrtu GTL2 a akvaparku Novolandia v Rapovciach. Brány Termálneho kúpaliska Novolandia v Rapovciach sa v menšom rozsahu otvorili

pre širokú verejnosť dňa 05.07.2012. Plánuje sa s rozšírením kúpaliska, a to prostredníctvom žiadosti o nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov EÚ.

V rámci tvorby produktu cestovného ruchu Mesto spolupracovalo s okolitými obcami na príprave a distribúcii propagačných materiálov, aj pri príprave cyklistických chodníkov.

V meste je v pláne budovanie zóny cestovného ruchu (športovo rekreačná zóna), ktorá je zahrnutá v územnom pláne. V roku 2004 bola vypracovaná dokumentácia (územný plán zóny, feasibility study) pre vymedzenie zóny cestovného ruchu v západnej časti mesta. Jedná sa o časť, kde sa na ploche 17 ha nachádza Mestský park Lučenec - (návrh na založenie 1884, založený 1884, bývalý Alžbetin park, Park kultúry a oddychu) s 35 druhmi cudzokrajných drevín. Pri budovaní parku boli využité francúzsky, anglický a voľne krajinársky záhradný sloh. Cez park tečie Tuhársky potok a malý potok, ktorý naplňa umelé jazero. Stavby - člnkárň Biela Labuť, altánky, dva pamätníky. V parku sa zriadila mini ZOO, Detská fit cesta a detské ihrisko.

Ďalej sa v areáli nachádzajú športoviská (všešportový areál), Lesopark, Mestské kúpalisko, Vodná nádrž Ľadovo, strelnica, tenisové kurty, lesné cyklistické cesty a náučný chodník, Lučenské kúpele. V roku 2013 v rámci revitalizácie relaxačno-oddychovej zóny Ľadovo pribudli vďaka sponzorom dva pingpongové stoly, kôš na streetball a basketball, prenosné brány na minifutbal, ihrisko na petanque a bocciu, upravilo sa spoločné ihrisko na nohejbal a volejbal. Mesto Lučenec dalo do užívania ohniská, lavičky, chodníky a preliezky pre deti. Nová relaxačno-oddychová zóna je pripravená pre návštevníkov, avšak kúpanie vo vodnej nádrži je v súčasnosti len na vlastné riziko. Pre priaznivcov „Nordic walking“ je v tejto lokalite pripravená upravená trasa. Počas roka sa tu organizujú rôzne športové a spoločenské podujatia.

Z tejto zóny cestovného ruchu mesta Lučenec si môžu záujemcovia o cyklistiku vyskúšať 4 cyklistické trasy:

1. cyklistický náučný chodník Lučenec – Ipolytarnóc /Maďarsko/
2. cyklistický náučný chodník Lučenec - Málinec
3. 2 cyklotrasy v Lesoparku Lučenec a tiež náučný chodník v rámci jednej cyklotrasy.

3.11.5. Historické udalosti, osobnosti a zaujímavosti mesta

História mesta je bohatá na udalosti a osobnosti, ktoré tu pôsobili. V roku 1451 sa v blízkosti mesta uskutočnila slávna bitka medzi Jánom Jiskrom a Jánom Hunyadym. O tom, kde sa odohrala sa v súčasnosti polemizuje. O pôsobení bratříkov v okolí však nezvratne svedčia názvy mestských častí (Malá Ves) a obcí Praha, Veľká Ves, České Brezovo. K jej ďalšiemu využitiu za účelom animácie aktivít cestovného ruchu chýba ďalší dôkladný odborný výskum pod záštitou odborných inštitúcií na to určených. Mesto bolo viackrát vo svojej histórii vypálené (1451, 1622, 1849), a vždy vstalo z popola.

V Lučenci sa narodilo alebo pôsobilo množstvo významných osobností. Ich známe mená prirahujú záujemcov o poznávaciu a náučnú turistiku.

V roku 1851 bol v krypte katolíckeho kostola nájdený poklad, ktorý obsahoval zlaté šperky – najvzácnejším exemplárom je čipka zo zlatých a strieborných nití (údajne najstaršia v Uhorsku), poklad ďalej obsahoval 5 zlatých prsteňov s rubínmi, 8 zlatých náhrdelníkov, 4 rehoľné a tenšie reťaze, 5 pozlátených strieborných opaskov, 2 zlaté spony, 82 zlatých perál, 150 strieborných mincí z obdobia vlády kráľa Mateja, Ladislava a Ľudovíta II. (napr. z rokov 1521 a 1526), ako aj ďalšie strieborné a zlaté šperky. Poklad je vo vlastníctve Maďarského národného múzea v Budapešti, kde je aj uložený. V roku 2007 zrealizovalo Mesto Lučenec v spolupráci s Regionom Neogradensis z. p. o. projekt, v rámci ktorého študenti umeleckej školy - Súkromného stredného odborného učilišťa Jána Peterku v Hodruši Hámroch, vytvorili repliky šperkov pokladu. Tieto sú v súčasnosti súčasťou stálej expozície Novohradského múzea a galérie v Lučenci.

3.11.6. Zimný cestovný ruch

Lučenec je v tomto smere tranzitnou stanicou pri prechode maďarských turistov do blízkych lyžiarskych stredísk – Kokava Háj, Budiná – Lazy, Obručná. V minulosti fungoval lokálny lyžiarsky vlek na Vinici nad Lučencom. V súčasnosti je však toto miesto bez ďalších terénnych úprav na lyžovanie nevyhovujúce. Trasa plánovanej cyklotrasy Lesopark – Ľadovo – Ipolytarnóc je za priaznivých podmienok a úpravách využiteľná na bežecké lyžovanie, psie záprahy a pod.

Krytý zimný štadión sa nachádza v športovo – rekreačnej zóne. Je lokálneho a regionálneho významu.

3.11.7. Letný cestovný ruch

V meste sa nachádza letné kúpalisko s 2 bazénmi (jeden detský a jeden plavecký – 25 m). V blízkosti kúpaliska sú kapacity pre jeho rozšírenie.

Vodná nádrž Ladovo, ktorá sa využíva na rekreačné účely, sa nachádza v relaxačno-oddychovej zóne Ladovo. Pre návštevníkov ponúka bohaté športové vyžitie na nových športoviskách, možnosť rybolovu a kúpania v letnej sezóne. Pre priaznivcov „Nordic walking“ je pripravená upravená trasa, pričom sa plánuje s výstavbou väčšej trasy v dĺžke 3,3 km.

Obyvatelia mesta môžu tráviť voľný čas aj v zrekonštruovanej krytej plavárni AQUASPOOL, ktorá je pre verejnosť otvorená od roku 2012.

Od 5. 7. 2012 sa brány Termálneho kúpaliska Novolandia v Rapovciach otvorili pre širokú verejnosť. Novovybudovaný termálny park Novolandia ponúka kúpanie v milióny rokov starej reliktnéj morskej vode. Termálne kúpalisko je otvorené počas letnej a zimnej sezóny.

Viac v k téme v strategickom dokumente Koncepcia cestovného ruchu v meste Lučenec a Marketingová stratégia mesta Lučenec.

SWOT analýza - časť: Propagácia a cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostatočná sieť služieb - existencia technickej a sociálnej infraštruktúry - historický a kultúrny potenciál pre rozvoj cestovného ruchu (kultúrne pamiatky, hodnotné budovy) - unikátne prírodné dispozície – množstvo chránených prírodných rezervácií a areálov s ojedinelým výskytom fauny a flóry v blízkosti mesta rekreačný potenciál územia - blízkosť hraničného priechodu a cezhraničná spolupráca s Maďarskou republikou - priaznivé klimatické podmienky - vhodné podmienky pre rozvoj cykloturistiky a pešej turistiky - existencia škôl zameraných na rozvoj cestovného ruchu (dostatok absolventov) - vyhovujúca kvalita a kvantita ubytovacích a stravovacích zariadení - existencia mestského informačného centra - existencia oblastnej organizácie cestovného ruchu - existencia strategických dokumentov pre rozvoj cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - rast cien v ubytovacích zariadeniach - nedostatočná koordinácia aktivít cestovného ruchu - zlý technický stav existujúcich atrakcií, historických budov a kultúrnych pamiatok, znečistenie prírodných atrakcií - zlá informovanosť MIC zo strany podnikateľov poskytujúcich služby, chýbajúca spoločná propagácia - chýbajúce zariadenia letného cestovného ruchu - vysoké náklady na prieskum (štúdie a testy) nepreskúmaného prírodného potenciálu - chýbajúci rezervačný systém ubytovania - nerozvinutý turistický informačný systém
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - budovanie partnerstiev s obcami - vybudovanie nových hraničných priechodov a infraštruktúry - zvyšujúca koncentrácia obyvateľstva v mestách, ktorí hľadajú vidiecke 	<ul style="list-style-type: none"> - chýba napojenie na diaľnicu alebo rýchlостnú komunikáciu - zanedbávanie prírodného potenciálu znižuje možnosti rozvoja hraničných regiónov - neriešenie súčasných ekologických záťaž

prostredie za účelom dovoleníek - využitie rôznych programov podpory rozvoja cestovného ruchu alebo mimovládnych organizácií - príliv investícií do územia - blízkosť stredísk zimného cestovného ruchu	ohrozuje zdroj pitnej vody, obmedzuje rozvoj cestovného ruchu
--	---

3.12. Administratíva a bezpečnosť

3.12.1. Inštitúcie a ostatné organizácie

V meste má pobočky:

Štátna správa: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny; Okresný úrad, Regionálny úrad verejného zdravotníctva Lučenec, Daňový úrad, Sociálna poisťovňa, 3 zdravotné poisťovne

Z hľadiska kvantity inštitúcií (štátna správa, samospráva, mimovládne organizácie (MVO)) je stav v meste vyhovujúci. Horšie je to už v prípade spolupráce a komunikácie. Táto by sa mala zefektívniť za účelom dosiahnutia synergického efektu. Dôležitá je vzájomná informovanosť a podpora pri realizácii projektov ako aj jednotný cieľ – rozvoj mesta. V mestskej časti Opatová nie sú zastúpené žiadne inštitúcie. Chýba tu pošta a bankomat, čo je na časť mesta, kde žije toľko obyvateľov a ktorá je tak vzdialená od centra mesta nevyhovujúce.

Z hľadiska významu mesta tu chýba pracovisko Banskobystrického samosprávneho kraja (záujmy inštitúcií v správe BBSK – stredné školstvo, Novohradské múzeum a galéria a pod.).

Tabuľka č. 22. Inštitúcie:

Samospráva
a) Mesto Lučenec
Mesto Lučenec má za úlohu sprostredkovanie prepojenia činnosti nižšie uvedených inštitúcií za účelom zvýšenia efektu (synergia). Mestu zo zákona vyplývajú povinnosti v oblasti strategického plánovania rozvoja regiónu. Mesto vytvára podmienky pre podnikateľov v oblasti technickej a sociálnej infraštruktúry.
b) Banskobystrický samosprávny kraj - podpora projektov
Štátna správa
a) Okresný úrad - poskytnutie analytických údajov - prieskum záujmu podnikateľských subjektov - spolupráca na systéme fungovania
b) Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny - poskytnutie analytických údajov - prieskum záujmu podnikateľských subjektov - spolupráca na systéme vzdelávania (školenia, workshopy)
Ostatné inštitúcie
a) Euroregion Neogradensis - zahraničná spolupráca - spolupráca s Nógrad County Regional Enterprise Promotion Foundation (podnikateľský inkubátor v Salgóárjáne – výmena skúseností)
b) TURISTICKÝ NOVOHRAD A PODPOLANIE – oblasťná organizácia cestovného ruchu - vytváranie produktu cestovného ruchu - marketing cestovného ruchu - koordinácia subjektov cestovného ruchu
c) Akadémia vzdelávania Lučenec

V Lučenci je registrovaných 288 občianskych združení.

Väčšina z týchto inštitúcií má rôzne pole pôsobnosti a kompetencií. Ich aktivity sú často nezávislé a vzájomne neskoordinované

Mesto Lučenec spolupracuje s tretím sektorom vo forme spoločných projektov ako aj podporou ich aktivít systémom poskytovaných dotácií z Rozpočtu Mesta.

3.12.2. Ochrana a bezpečnosť

Z hľadiska kriminality prevládajú v meste majetková kriminalita – najviac krádeže motorových vozidiel, vykrádanie reštaurácií, bytov a pod. Pomerne veľké škody sú spôsobené vandalizmom. V Lučenci chýba kamerový systém, ktorý by znížil počet takýchto trestných činov a uľahčil prácu štátnej a mestskej polície pri odhaľovaní páchatelov krádeží a iných trestných činov.

Alarmujúci je aj počet osôb ktoré sú závislé od rôznych návykových látok. Tieto osoby majú zväčša vysoký podiel na vyššie spomínaných trestných činoch. V Lučenci je evidovaných cca 2 500 závislých občanov, pričom skutočné počty sú v skutočnosti niekoľkonásobne vyššie.

Mesto Lučenec má zriadenú Mestskú políciu (MsP). K plneniu úloh má pridelené 3 služobné motorové vozidlá. V meste je už zavedený monitorovací kamerový systém, ktorý funguje od konca roka 2005, pričom bolo postupne rozmiestnených 8 kamier umiestnených v centre mesta a na sídliskách. Tieto kamery však nepokrivujú ďalšie inkriminované miesta, kde dochádza k protispoločenskej činnosti. Na miestach, kde sú tieto kamery už umiestnené, bol znížený počet prípadov protispoločenskej činnosti. Umiestnenie kamier má aj preventívny charakter, nakoľko občania sú informovaní o ich zavedení, čím sa cítia v meste bezpečnejšie a tiež aj potenciálni páchatelia v týchto miestach svoju činnosť nepáchajú, nakoľko vedia, že sú sledovaní kamerami.

Súčasnú kamery:

- 1 – ul. Vajanského
- 2 – Hotel Pelikán
- 3 – ul. Masarykova
- 4 – ul. Masarykova
- 5 – ul. Železničná

Plánované kamery:

- 1 – Kruhový objazd pred železničnou stanicou s možnosťou monitorovania železničnej ulice až po križovatku s ul. Mieru. Jedná sa o miesto s veľkým výskytom osôb – príchod, odchod vlakom z Lučenca, herne, reštaurácie.
- 2 – ul. Rádayho – večierka. Dochádza krušeniu nočného kľudu najmä v letných mesiacoch.
- 3 – ul. Dr. Vodú – večierka. Monitorovanie parčíka so sochou M.R. Štefánika, centra mesta kde dochádza k častému rušeniu nočného kľudu.

Do výkonu služby majú príslušníci MsP pridelené služobné zbrane. MsP má aj bicykle

Najčastejšie riešené problémy:

- rušenie nočného kľudu a požívanie alkoholu na verejnosti, najčastejšie v lokalitách, kde je non-stop predaj alkoholu, ide hlavne o mládež. V dennej dobe bezdomovcami.
- žobrajúca mládež a bezdomovci
- vytváranie čiernych skládok komunálneho odpadu
- rómska problematika na Rapovská križovatka, Tkáčskej ul. - Opatová (fetujúca mládež)
- venčenie psov, napriek sústavným kontrolám nedodržiavajú VZN o chove a držaní zvierat (zber psích exkrementov) a venčenie na detských ihriskách

Z hľadiska bezpečnosti chýba v meste Lučenec časť kamerového systému (Železničná ulica), potrebné je prezbrojenie MsP a služobné motorové vozidlo je zastaralé.

3.12.3. Manažment a správa mesta

Manažment mesta

Mesto Lučenec funguje na základe zákona 369/1996, o obecnom zriadení. Volenými predstaviteľmi mesta sú primátor a 25 poslancov mestského zastupiteľstva. Pri mestskom zastupiteľstve funguje 8 komisií.

Správa mesta

Volení predstavitelia spravujú mesto prostredníctvom Mestského úradu, Mestskej polície a príspevkových organizácií mesta. S pribúdajúcimi kompetenciami samosprávy v rámci reformy verejnej správy sa rozširujú aj kapacity MsÚ. Nárast počtu zamestnancov v ostatných rokoch je v nasledovných tabuľkách.

Tabuľka č. 23: Počet zamestnancov (bez zamestnancov škôl)

Mesto	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
	počet zamestnancov	počet zamestnancov	počet zamestnancov
Lučenec	185	163	167

Zdroj: Oddelenie vnútornej správy

Z celkového počtu zamestnancov bolo 120 odborných pracovníkov a 47 technických. Počet pracovníkov školstva je 102.

Jednotlivé oddelenia si plnia svoje poslanie v zmysle organizačnej štruktúry a organizačného poriadku MsÚ.

Rozvojové projekty sú realizované spoločne. Jednotlivé činnosti v rámci projektov sú koordinované oddelením stavebného poriadku investícií a stratégie. Projektový tím, zostavený z pracovníkov jednotlivých oddelení pracuje na základe plánu stretnutí.

Prekážkou pre realizáciu projektov je aj ich príprava. Pri niektorých investičných projektoch chýba technická dokumentácia, energetické audity a štúdie uskutočniteľnosti.

Pracovníci Mestského úradu absolvovali kurz ECDL.

SWOT analýza – časť Administratíva a bezpečnosť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vyhovujúce inštitucionálne zabezpečenie - dostatočné inštitucionálne a personálne zabezpečenie - existencia marketingovej stratégie 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná spolupráca niektorých inštitúcií - nedostatočné inštitucionálne zabezpečenie časti Opatová - rastúce množstvo fetujúcej mládeže - nedostatočný kamerový systém - nedodržovanie VZN - nedostatočné finančné zabezpečenie rozvojových projektov - materiálne technické vybavenie Mestského úradu - neexistuje marketingová a komunikačná stratégia Mesta
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rastie potreba partnerského prístupu pri rozvoji mesta 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem regionálnych partnerov - prebiehajúce súdne spory

<ul style="list-style-type: none"> - lepší systém kontroly dodržiavania VZN - návratné finančné zdroje od komerčných bánk - nenávratné finančné zdroje zo Štátneho rozpočtu, štrukturálnych fondov a od iných donorov - vzdelávacie programy - zriadenie občianskych hliadok 	
---	--

3.13. Informatizácia Mesta

Úlohou mesta Lučenec pri formovaní právneho rámca pre elektronizáciu v rámci vykonávania svojich kompetencií a poskytovania eGovernment služieb prostredníctvom IKT je predovšetkým vydávanie a upravovanie všeobecne záväzných nariadení, ktoré budú definovať rozsah poskytovaných služieb a spôsob ich vybavovania prostredníctvom nových technológií. Vydávanie takýchto všeobecne záväzných nariadení je možné všade tam, kde právne normy vyššej právnej sily nestanovujú, že tieto služby je možné vybavovať len osobným podaním, prostredníctvom pošty, prípadne tieto normy nevyžadujú predloženie písomnej žiadosti o službu.

Gramotnosť občanov mesta Lučenec v oblasti práce s PC sa zvyšuje možnosťami a najmä podmienkami na využívanie IKT v bežnom živote, kde vďaka IKT technológiám sa takmer všetko spracováva elektronicky. Stále je však na dosť nízkej úrovni hlavne u staršej generácie. V ostatných rokoch prebehli na úradoch školenia ECDL, čo zvýšilo informačnú gramotnosť zamestnancov úradov.

Základné a stredné školy prostredníctvom projektu Infovek, nielenže využívajú čoraz viac počítače (PC) vo vyučovacom procese ale sprístupňujú ich verejnosti či už vo forme kurzov práce na PC alebo sprístupnením internetu širokej verejnosti.

V Lučenci pôsobí združenie pre informatizáciu Slovenska – eSlovensko. Toto združenie realizuje alebo zrealizovalo niekoľko úspešných projektov. Za projekt Mesto.sk a Ovce.sk získalo niekoľko ocenení (i medzinárodné). Ďalej zrealizovalo projekty Akovybaviť.sk a Kamvyraziť.sk, ktoré sprístupňujú širokej verejnosti informácie z oblasti samosprávy a informácie o atrakciách a podujatiach v meste.

Mesto má vlastnú oficiálnu webovú stránku spravovanú Mestským úradom (MsÚ) Lučenec – www.lucenec.sk. Z hľadiska informovanosti sa doplnil o portal eGov, ktorý prepája Mestský úrad (Back-office) priamo s občanmi (Front-Office).

Hlavný IS využívaný v prostredí MsÚ (CG ISS od firmy CORA Geo s.r.o.) je integrovaný a modulárny systém postavený na relačnej databáze s možnosťou dobudovania a rozšírenie na SOA architektúru. Zastrešuje väčšinu agiend riešených v prostredí MsÚ. Je postavený na princípe zamedzenia multiplicitnej práce, t.j. každý údaj je do systému vkladáný raz – garantom a následne je zdieľaný všetkými používateľmi. Jeho prínosom je teda existencia lokálnych registrov osôb, adries ako aj podnikateľov. Tento systém zastrešuje správu registratúry, rieši problematiku miestnych daní a poplatkov spolu s väzbou na ekonomickú spojitosť (evidencia úhrad - saldo osôb), v ekonomickej oblasti pokrýva účtovníctvo, pokladňu, banku, rozpočet, fakturáciu, objednávky, sklad, majetok. Nad týmto systémom je vybudovaný Informačný modul v podobe aplikácie eGOV, ktorý automatizovane publikuje informácie z backofficového systému. Tento modul je integrovaný do web portálu mesta. Verejnosť využíva www stránku mesta na získanie informácií a formulárov dokumentov, ktorých podanie musia uskutočniť fyzicky. Vhodnou úpravou jednotlivých komponentov ako aj doplnením chýbajúcich IS bude možné v budúcnosti naplniť elektronizáciu služieb občanov.

Z hľadiska implementácie systému sú dôležitými predpokladmi pre zavedenie systému bezpečnosť, interoperabilita, používanie technologických štandardov a integrovaná technologická infraštruktúra.

Základnou požiadavkou pre zavedenie integrovaného informačného systému mesta Lučenec je existencia zodpovedajúcej technologickej infraštruktúry. Na jednej strane je to vybudovanie infraštruktúry produkčných systémov, ktoré budú zabezpečovať prevádzku systémov mesta Lučenec. Na druhej strane je to existencia komunikačnej infraštruktúry zabezpečujúcej dostupnosť elektronických služieb z pohľadu občana resp. podnikateľa.

V auguste 2013 bola spracovaná Žiadosť o NFP v rámci projektu „Elektronizácia služieb mesta Lučenec“ v sume 789 632,73 € (s 5 percentnou spoluúčasťou), v ktorom sú uvedené všetky požiadavky a riešenie na zavedenie IIS LC do roku 2016.

Realizácia projektu je rozdelená do 5 hlavných aktivít, ktoré sú navrhnuté v súlade so štandardnou formou etapizácie realizácie IT projektov: Analýza a dizajn IS, Obstaranie a nasadenie HW a SW licencií, Implementácia IS, Testovanie IS, Nasadenie IS. Takto navrhnutá realizácia pokryje komplexný proces elektronizácie všetkých služieb mesta Lučenec, ktoré sú predmetom predkladaného projektu. Všetky aktivity budú zabezpečené externým dodávateľom, ktorý bude vybraný v procese verejného obstarávania.

V cieľovom stave bude systém založený na princípoch a smerovaní definovanom v NKIVS, bude využívať zdieľané služby centrálnych komponentov eGovernmentu. Každý komponent integrovaného informačného systému mesta Lučenec (IIS LC) bude plniť jasne definovanú rolu a tieto komponenty budú vzájomne komunikovať štandardizovanými rozhraniami. Komponenty budú vzájomne voľne previazané pomocou nástrojov na integráciu aplikácií a na integráciu procesov. Vrstvy IIS LC budú: Front-office - zabezpečuje výmenu informácií medzi cieľovou skupinou a MsÚ Lučenec; Mid-office - riadenie procesnej stránky podaní; Back-office - dátový zdroj a úložisko pre spracovanie procesov; Externé systémy - systémy mimo správy MsÚ Lučenec. Vybudovanie IIS LC v 1. etape prinesie plnohodnotné poskytovanie 69 elektronických služieb občanom/podnikateľom (33 povinných a 36 voľiteľných - ostatné elektronické služby sa budú realizovať podľa požiadaviek občanov a možností finančného krytia rozpočtom po nasadení tohto projektu po roku 2016). Zavedením predmetných elektronických služieb sa výrazne zvýši komfort pri administrácii žiadostí smerovaných na jednotlivé oddelenia MsÚ Lučenec zo strany občanov a podnikateľov, zároveň výsledok prispeje k efektívnosti práce úradu a zníženiu časovej náročnosti vybavovania podaní (v roku 2016 – viac než 2 500 podaní zrealizovaných elektronicky).

SWOT analýza - časť: Informačná spoločnosť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostatočný počet vzdelávacích programov v oblasti PC - dostatok verejných miest pre pripojenie na internet (internetové kaviarne) - výchova na školách - dostatok možností pre pripojenie na internet - existencia lokálnych sietí v Meste 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné znalosti a skúsenosti obyvateľstva s prácou s PC - nedostatočná infraštruktúra a inštitucionálne zabezpečenie pre vybudovanie metropolitnej siete - nedostatočná spolupráca zainteresovaných inštitúcií a združení - zastaralé a opotrebované technické vybavenie samosprávy - chýbajúce kiosky s informáciami o meste na verejných priestranstvách - nedodržiavanie fair play princípu pri využívaní voľného pásma prevádzkovateľmi sietí (komerčných aj nekomerčných) - veľké množstvo nelegálnych sietí - nedostatok elektronických služieb samosprávy
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - štrukturálne fondy - získanie alternatívnych zdrojov na udržanie projektov (napr. znižovanie energetickej náročnosti) - spolupráca zainteresovaných inštitúcií a združení 	<ul style="list-style-type: none"> - slabá kúpyschopnosť obyvateľstva - nezáujem ľudí o vzdelávanie

3.14. Externé faktory a z toho vyplývajúce trendy

3.14.1. Úloha Mesta Lučenec v regióne

Mesto má ambície byť lídrom regiónu. Rozvoj Mesta a okolitých vidieckych sídel má vzájomnú súvislosť. Ide o vzájomnú výmenu zdrojov za účelom synergického efektu pri ich využití. Z tohto dôvodu Mesto Lučenec koordinuje svoje aktivity s okolitými obcami. Túto úlohu plní ako neformálny líder, aj ako člen viacerých formalizovaných združení. Mesto Lučenec je členom Region Neogradiensis z. p. o., Združenie miest a obcí Novohradu, Oblastnej organizácie cestovného ruchu Novohrad a Podpoľanie. Mesto pripravuje spracovanie regionálneho strategického rozvojového dokumentu.

3.14.2. Cezhraničná spolupráca a medzinárodná spolupráca

Mesto je členom združenia región Neogradiensis – slovenskej časti Euroregiónu Neogradiensis. Týmto združením miest a obcí časti Banskobystrického samosprávneho kraja je zabezpečovaná spolupráca so susednou župou Nógrád (MR)

Medzinárodná spolupráca prebieha v oblasti športu a kultúry. Polesella je mestečko, ktoré má záujem o spoluprácu na environmentálnych (ochrana vodných tokov) a iných projektoch.

Partnerské Mestá:

Louny (ČR)

Salgótarján (MR)

Pápa (MR)

Polesella (IT)

Zolotonosha (U)

Mělník (ČR)

4. Analýza problémov

Realizačný projektový tím v spolupráci s občanmi mesta identifikovali tieto okruhy problémov v meste Lučenec :

1. Vysoká miera nezamestnanosti a nízke príjmy obyvateľov mesta Lučenec

následky:

- odliv kvalifikovaných a jazykovo zdatných pracovných síl
- odchod mladého obyvateľstva za prácou
- odchod mladého obyvateľstva za vzdelaním a slabá motivácia pre návrat za prácou
- zhoršovanie sa ekonomiky mesta
- zaostávanie a prehlbovanie regionálnych rozdielov

príčiny:

- demotivujúce podmienky pre živnostenské podnikanie
- ťažko umiestniteľní absolventi SŠ
- štruktúra SŠ odborov plne nezodpovedá potrebám na trhu práce
- nie je rozvinutá veda a výskum
- chýba samostatné vysokoškolské štúdium
- nevyhovujúca profesná odbornosť pracovníkov
- nevyhovujúce znalosti hlavne v oblasti práce s PC a cudzích jazykov u zamestnancov
- nízka vzdelanostná úroveň dlhodobo nezamestnaných
- neefektívne resp. absentujúce programy na podporu zamestnania znevýhodnených skupín
- slabá spolupráca škôl s potenciálnymi zamestnávateľmi
- nie je prepracovaná komplexná koncepcia vzdelávania v meste
- chýba koordinácia a propagácia vzdelávacích inštitúcií v oblasti celoživotného vzdelávania
- nevyhovujúca spolupráca a kapacita inštitúcií v meste Lučenec

2. Nedostatočný rozvoj v oblasti priemyselnej výroby a služieb a nevyhovujúca úroveň a rozsah služieb v cestovom ruchu

následky:

- zánik podnikov produkujúcich vyššiu pridanú hodnotu
- pokles záujmu domácich turistov
- nevyužíva sa vnútorný potenciál mesta Lučenec
- málo pracovných príležitostí
- vysoká miera nezamestnanosti
- nízke príjmy pracujúcich
- odliv kvalifikovaných a jazykovo zdatných pracovných síl
- odchod mladého obyvateľstva za prácou
- klesajúca životná úroveň

príčiny:

- nie je rozvinutá veda a výskum
- chýba koordinovaná činnosť existujúcich inštitúcií, ktorá by pomohla rozvíjať malé a stredné podnikanie v meste

- nedostatočný odbyt a konkurencieschopnosť podnikov
- slabá profesionalita služieb orientácia na potreby klientov a kvalita služieb (otváracie hodiny)
- nevhodné podmienky pre MSP
- nedostatočná koordinácia aktivít cestovného ruchu
- nedostatočný marketing a propagácia regiónu
- zlý technický stav existujúcich atrakcií, historických budov a kultúrnych pamiatok, znečistenie prírodných atrakcií
- rast cien ubytovacích a stravovacích služieb
- nedostatočne vybudovaná infraštruktúra cestovného ruchu (sociálne zariadenia, informačné tabule, športoviská, atrakcie)
- nevyhovujúca profesná odbornosť pracovníkov v oblasti výroby a služieb
- ťažko umiestniteľní absolventi na trhu práce
- nie je prepracovaná komplexná koncepcia vzdelávania v meste
- nízka spolupráca škôl s potencionálnymi zamestnávateľmi
- dopravná preťaženosť mesta
- zlá dopravná dostupnosť
- nevyhovujúci stav lokálnej infraštruktúry
- nevyhovujúca spolupráca a kapacita inštitúcií v meste Lučenec

3. Nevyhovujúca kvalita a rozsah základnej infraštruktúry služieb pre obyvateľov mesta

následky:

- zhoršujúce sa podmienky pre bývanie a podnikanie v meste Lučenec
- zaostávanie a prehlbovanie regionálnych rozdielov

príčiny:

- **dopravná preťaženosť mesta**
- chýbajú parkovacie miesta v centre mesta
- zlá dopravná situácia v centre mesta na križovatkách
- **zlá dopravná dostupnosť**
- chýbajú rýchlostné komunikácie a napojenie na diaľničnú sieť
- nevyhovujúci stav lokálnej infraštruktúry
- **zlý stav technickej infraštruktúry**
- zlý technický stav častí kanalizačného systému, (Rapovská križovatka)
- nedostatočné protipovodňové opatrenia
- mestský úrad v prenajatých priestoroch
- chýbajúce možnosti využitia elektronických služieb
- zastaralé a opotrebované technické vybavenie samosprávy a MIC (Mestského informačného centra)
- **nevyhovujúci stav sociálnej infraštruktúry (zariadenia a služby pre seniorov, komunitná práca)**
- vysoký počet nevybavených žiadostí o umiestnenie v zariadeniach sociálnej starostlivosti
- nevyhovujúci rozsah a kvalita sociálnych služieb (starší ľudia odkázaní na celodennú starostlivosť)
- **kultúrne zariadenie sú v havarijnom stave**
- **nevyhovujúci stav oddychovo - športových zón**
- nízka celková plocha zelene na obyvateľa
- nie je vypracovaná koncepcia rozvoja športu v meste
- **nevyhovujúci stav školskej infraštruktúry**
- **nevyhovujúci stav bytového fondu**
- vysoký počet nevybavených žiadostí o byt (**nedostatok nájomných bytov**)
- zastaralosť bytového fondu
- nedostatok bytov pre sociálne odkázané skupiny
- nedostupnosť úverových zdrojov pre mladé rodiny
- **nevyhovujúca spolupráca a kapacita inštitúcií v meste Lučenec**

5. Vízia, Strategické ciele a prioritné oblasti mesta Lučenec

Vízia:

Mesto Lučenec je spoločenstvom, občanov, podnikateľov, občianskych a záujmových združení, mesta Lučenec, ktorí chcú pre budúcu generáciu zabezpečiť lepšie životné podmienky s rozvojom podnikateľských aktivít s využitím domácich zdrojov .

Strategický cieľ (plánovacie obdobie 2013 – 2020)

Zlepšiť ekonomické a sociálne podmienky života občanov, zabezpečiť atraktivitu a príťažlivosť mesta Lučenec, tak aby sa zachovalo kvalitné životné prostredie.

Prioritné oblasti:

1. **Ekonomický rozvoj s využitím domácich zdrojov**
2. **Modernizácia základnej infraštruktúry, ochrana životného prostredia a skvalitnenie spoločenského života**
3. **Rozvoj ľudských zdrojov, (aktívnej politiky zamestnanosti, rovnosti príležitostí a vzdelanostnej úrovne)**

Prioritná oblasť 1: Ekonomický rozvoj s využitím domácich zdrojov

Opatrenie 1.1. Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry a podpora podnikania, inovácií a výskumu

Aktivity:

- budovanie priemyselných parkov (zelených a hnedých), výrobných hál
- budovanie priemyselných zón
- budovanie technologických parkov zameraných na podporu podnikania
- zavádzanie nových výrobných postupov, inovácií a výskumu
- využitie slnečnej, vodnej a veternej energie
- zvyšovanie energetickej efektívnosti výroby v podnikoch

Opatrenie 1.2. Podpora rozvoja konkurencieschopnosti nových a existujúcich podnikov a služieb

Aktivity:

- podpora vzniku nových podnikov a stabilizovanie existujúcich podnikov
- podpora zavádzania inovácií a nových technológií v podnikoch
- rekonštrukcie budov, prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie priemyselnej výroby, remeselnej výroby a služieb priemyselnej povahy, využitie brownfieldov pre obnovu priemyslu
- podpora poradenských služieb pre MaSP, ktoré budú súvisieť s implementáciou moderných systémov riadenia a progresívneho marketingu, poradenské služby (finančné a daňové)
- podpora novovzniknutých podnikateľov a živnostníkov vo výrobnom sektore a službách
- vytvorenie podmienok pre vstup domácich a zahraničných investorov
- podpora malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny (drevo, nerudné suroviny, prírodné zdroje)

- rekonštrukcie a modernizácie predajných objektov a nákup technológií a zariadení pre doplnkovú výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov
- podpora organizovania domácich a medzinárodných workshopov – vytváranie väzieb medzi malým a stredným podnikaním

Opatrenie 1.3. Rozvoj medzinárodnej spolupráce a imidžu mesta Lučenec

Aktivity:

- podpora projektov medzinárodnej spolupráce s partnerskými mestami
- rozvoj cezhraničnej spolupráce s Maďarskom
- účasť sa na medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách
- spracovanie štúdií o medzinárodnom trhu
- zavádzanie progresívnych informačných technológií pre MaSP
- budovanie imidžu mesta propagáciou a skvalitňovaním služieb, na základe histórie mesta (pamiatková zóna) blízko maďarskej hranice, prírodných zdrojov, chránených území
- podpora medzinárodných projektov formou finančnej pomoci pri spolufinancovaní pre mimovládne subjekty neziskového charakteru

Opatrenie 1.4. Rozvoj cestovného ruchu v Meste Lučenec

Aktivity:

- Vytvorenie nových produktov cestovného ruchu s orientáciou na cieľové trhy
- Zlepšenie vybavenia mesta potrebnou infraštruktúrou, zlepšenie dostupnosti a komplexnosť kvalitných Vytvorenie efektívneho informačného systému v meste
- Zefektívnenie spolupráce verejného sektora, podnikateľského sektora a neziskového sektora pri rozvoji cestovného ruchu v meste
- Prehĺbenie cezhraničných vzťahov
- Zefektívnenie marketingu mesta Lučenec ako vyhľadávaného cieľového miesta cestovného ruchu

(Opatrenia sú zadefinované v dokumente Konceptcia rozvoja Cestovného ruchu v Meste Lučenec pre roky 2013 – 2020)

Prioritná oblasť 2: Modernizácia základnej infraštruktúry

Opatrenie 2.1. Modernizácia dopravnej a environmentálnej infraštruktúry

Aktivity:

- podpora výstavby a výstavba nových úsekov ciest najmä na prepojenie k diaľničným sieťam a národným sústavám ciest podľa nového projektu výstavby rýchlostných komunikácií a diaľnic
- zvýšenie kvality križovatiek, signalizácia, zmeny riešenia
- výstavba obchvatu mesta
- dokončenie výstavby cestných spojení
- výstavba infraštruktúry pre cyklistov, debarierizácia existujúcich chodníkov
- výstavba parkovacích plôch
- výstavba nových kanalizačných sietí a čistiarní odpadových vôd
- podpora aktivít v oblasti odpadového hospodárstva – podpora separovaného zberu
- zväčšiť celkovú plochu zelene v meste
- budovanie zariadení odpadového hospodárstva
- zlepšenie stavu kontajnerových stanovišť
- dobudovanie a rekonštrukcia kanalizačného systému
- podpora budovania zariadení na výrobu energií z obnoviteľných zdrojov
- vybudovať systém kontroly znečisťovania verejných priestranstiev

- zabezpečiť sankcionovanie pre znečisťovateľov verejných priestranstiev/ psíčkárov/, ktorí nedodržia VZN
- zväčšiť celkovú plochu zelene v meste a zabezpečiť jej náležitú ochranu
- budovanie infraštruktúry pre cyklistov v meste odbreňujúcu mesto od motorových vozidiel

Opatrenie 2.2. Budovanie lokálnej infraštruktúry

Podopatrenie 2.2.1. – Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry a služieb

Aktivity:

- budovanie a rozvoj školskej, zdravotníckej, sociálnej a kultúrnej infraštruktúry
- znižovanie energetickej náročnosti prevádzky budov
- rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia

Podopatrenie 2.2.2. – Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti

Aktivity:

- elektronizácia služieb samosprávy a šírenie informácií o možnosti využitia elektronických služieb
- dobudovanie fyzickej infraštruktúry umožňujúcej prístup k informáciám a službám
- využitie internetu na podporu a rozvoj regiónu
- zvyšovať povedomie o informačnej spoločnosti

Podopatrenie 2.2.3. – Budovanie a rozvoj inštitucionálnej infraštruktúry v oblasti regionálnej politiky

Aktivity:

- zvýšiť aktivitu mesta vo vzťahu k okolitým obciam a regiónu, udržať mesto v pozícii lídra v regióne
- vytvoriť sieť ktorá by umožňovala výmenu informácií, skúseností, odporúčaní a postupov medzi verejnými subjektami, podnikateľmi a neziskovými organizáciami – vytváranie sietí a verejno – súkromných partnerstiev
- tvorba a plnenie stratégií, koncepcií a plánov miestneho a regionálneho rozvoja za účelom vyváženého hospodárskeho a sociálneho rozvoja
- zapojenie všetkých relevantných aktérov regionálneho rozvoja do procesu plánovania, realizácie a vyhodnocovania
- spracovanie štúdií, analýz, posudkov k príprave stratégií

Podopatrenie 2.2.4. – Zlepšenie kvality služieb pre občanov

Aktivity:

- zvyšovanie kvality sociálnych a zdravotníckych služieb pre starších ľudí, odkázaných na celodennú starostlivosť, rozvedených, týraných a pre národnostné menšiny
- zlepšiť kvalitu služieb v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb, v súlade s reálnymi potrebami poskytovania komplexných služieb
- zvyšovanie kvality služieb v predškolských a školských zariadeniach
- podpora zvyšovania kvality vzdelávacieho procesu
- poskytovanie preventívnych opatrení vzhľadom na drogové závislosti, kriminalitu a na nepriaznivý demografický vývoj
- podpora inštitucionálneho rozvoja MVO na uvedené oblasti
- podpora tvorivých a vzdelávacích aktivít voľného času
- podpora realizácie kultúrnych a spoločenských aktivít
- zlepšovanie estetického vzhľadu životného prostredia
- budovanie imidžu mesta a podpora lokalpatriotizmu

Opatrenie 2.3. – Bytová výstavba

Aktivity:

- príprava územnoplánovacej dokumentácie pre bytovú výstavbu
- podpora obnovy bytového fondu
- výstavba a nákup nájomných bytov
- podpora výstavby bytov pre sociálne odkázané skupiny
- vypracovanie investičných zámerov , predinvestičná a investičná príprava pre bytovú výstavbu
- podpora znižovania energetickej náročnosti bytového fondu

Prioritná oblasť 3: Rozvoj ľudských zdrojov, (aktívnej politiky zamestnanosti, rovnosti príležitostí a vzdelanostnej úrovne)

Opatrenie 3.1. Rozvoj aktívnej politiky trhu práce posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce

Aktivity:

- vytvorenie partnerstiev medzi verejnými a neštátnymi subjektami (koncepce, spolupráca)
- podpora informačných a poradenských služieb pre lepšie uplatnenie sa na trhu práce
- organizovať školenia, tréningy a rekvalifikačné kurzy pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- podpora úsilia o uplatnenie sa na trhu práce
- vytvárať vzdelávacie programy pre dlhodobu nezamestnaných
- realizovať duálne systémy vzdelávania, prepájajúce teoretickú a praktickú prípravu
- zavádzať aktivity a inovatívne prístupy zacielené na tých, ktorí vstupujú prvýkrát na trh práce
- zvýšiť kvalitu ľudských zdrojov rekvalifikáciou nezamestnaných s nízkou kvalifikáciou
- vytvoriť programy pre ťažko zamestnateľných občanov
- podpora pri vytváraní sociálnych podnikov, aktivačných podnikov a pod
- zvyšovať vzdelanostnú úroveň obyvateľov z dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- podporovať a vytvárať programy na podporu zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľov
- tvorba akčných plánov zamestnanosti na všetkých úrovniach a podpora nepretržitého rozvoja partnerských štruktúr na miestnej úrovni
- uľahčenie integrácie mladých ľudí do pracovného procesu
- podporovať aktivity zamerané na odstránenie prekážok rovnosti príležitostí mužov a žien na trhu práce
- podpora vyrovnávania podmienok a príležitostí na pracoviskách a predchádzanie diskriminácii
- podpora aktivít na predchádzanie akejkoľvek diskriminácii pri prístupe na trh práce
- podpora ďalšieho vzdelávania so zreteľom na sociálnu inklúziu znevýhodnených skupín
- podpora aktivít na zosúladenie pracovného a rodinného života, predchádzanie segregácii podľa pohlaví na pracovisku, pri udržiavaní pracovného miesta a pri prístupe na trh práce
- zabezpečiť aktívnejšiu spoluprácu so subjektmi tretieho sektora pôsobiacimi na území mesta Lučenec

Opatrenie 3.2. Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce, modernizácia vzdelávania, vytváranie vedomostnej spoločnosti

Aktivity:

- podpora modernizácie vzdelávacích systémov na základných a stredných školách
- podpora projektov na vzdelávanie marginalizovaných skupín
- vzdelávanie v oblasti jazykov a informačných technológií
- podpora spolupráce škôl s potencionálnymi zamestnávateľmi
- propagácia a koordinácia činností vzdelávacích inštitúcií v oblasti celoživotného vzdelávania
- spolupráca zamestnávateľov, Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny so vzdelávacími inštitúciami pri profilácii študijných a učebných odborov
- zosúladenie ponuky a dopytu na trhu práce (zmena učebných osnov)
- podpora odborného vzdelávania v oblasti manažérskych a podnikateľských schopností
- podpora odborného vzdelávania pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia
- podpora inštitúcií poskytujúcich ďalšie vzdelávanie

6. Merateľné indikátory

Ukazovatele výsledkov					
Názov ukazovateľa	Merné jednotky	Rok	Východisková hodnota	Rok	Plánovaná hodnota
Množstvo aktivít zameraných na spoluprácu inštitúcií	aktivít	2013	0	2015	2
Počet zrekonštruovaných objektov infraštruktúry podnikania a cestovného ruchu	objektov	2013	0	2015	1
Počet novovybudovaných objektov infraštruktúry podnikania a cestovného ruchu	objektov	2013	0	2015	0
Počet zrekonštruovaných objektov lokálnej infraštruktúry	objektov	2013	0	2015	4
Počet novovybudovaných objektov lokálnej infraštruktúry	objektov	2013	0	2015	2

Ukazovatele dopadov					
Názov ukazovateľa	Merné jednotky	Rok	Východisková hodnota	Rok	Plánovaná hodnota
Počet spolupracujúcich inštitúcií	inštitúcií	2013	0	2015	12
Počet novovytvorených pracovných miest	miest	2013	0	2015	100
Počet novovytvorených služieb pre občanov	služieb	2013	0	2015	10
Počet vysadených drevín	ks	2013	0	2015	50

7. Návrh na rozpracovanie akčného plánu mesta Lučenec

Zákon o podpore regionálneho rozvoja vyžaduje, aby PHSR obce obsahoval aj návrh jeho finančného a administratívneho zabezpečenia. Implementačná časť PHSR by teda mala poskytnúť odpoveď na otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie, strategických cieľov a rozvojových priorít.

Do implementačnej časti teda patria zásady, ktoré sa budú uplatňovať pri realizácii PHSR. Jednou z nich by mohla byť napríklad zásada spolupráce so sociálnymi partnermi, ktorí aktívne pôsobia na úrovni obce. Ak má obec záujem o spoluprácu v rámci mikroregiónu, môže sa s ostatnými obcami dohodnúť, že budú spolu financovať spoločnú servisnú jednotku pre celý mikroregión, ktorej úlohou môže byť príprava spoločných mikroregionálnych projektov, spoločnej koncepcie cestovného ruchu a podobne.

Táto časť by takisto mala obsahovať náčrt základnej organizačnej schémy. Obec sa napríklad môže rozhodnúť vytvoriť koordinačný tím, prípadne pracovné skupiny podľa potreby. Z PHSR by malo byť zrejmé, aké bude ich zloženie, právomoci a úlohy.

Dôležitou súčasťou implementačnej časti je **akčný plán**. Je to krátkodobý plán (najlepšie na obdobie jedného roka), ktorý definuje prvé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jej momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Ide preto o akýsi doplnok k PHSR, ktorý treba každoročne aktualizovať. Jeho plnenie by mal zabezpečovať koordinačný tím, prípadne vytvorené pracovné skupiny.

Akčný plán by mal obsahovať:

- *zoznam najdôležitejších aktivít a projektov na najbližší rok, ich opis a odhad ich reálnych vyčísliteľných prínosov*
- *harmonogram krokov, ktoré je potrebné podniknúť na realizáciu naplánovaných aktivít a projektov*
- *určenie realizačného tímu ku každej aktivite a projektu*
- *predpokladané zdroje financovania (vlastné a vonkajšie)*
- *pri aktualizovaných akčných plánoch treba ešte doplniť zhodnotenie plnenia úloh obsiahnutých v predchádzajúcom akčnom pláne, stav naplánovaných projektov, pokrok, ktorý obec pri plnení PHSR dosiahla v uplynulom roku*
- *aktualizáciu faktov v situačnej analýze a analýze SWOT (ak sa medzičasom zmenili východiskové podmienky).*

Pri príprave akčného plánu musia byť zodpovedané nasledovné otázky:

ČO – výber jednotlivých krokov

Rozhodnutie o konkrétnych krokoch/ aktivitách/ projektoch, ktoré je potrebné realizovať so zameraním na stanovené priority.

KTO – stanovenie osobnej/inštitucionálnej zodpovednosti

Za každý projekt/ aktivitu musí niekto (osoba/inštitúcia) prevziať osobnú zodpovednosť. Projekty, za ktoré nebude nikto zodpovedný sa nebudú realizovať.

KDE – určenie miesta realizácie

Výber najvhodnejšieho miesta, kde sa projekt bude fyzicky realizovať.

KEDY – určenie času realizácie

Každý projekt/aktivitu treba naplánovať v reálnom čase a to nie len termínom realizácie, ale aj potrebného časového rozpätia na realizáciu. Všetky projekty nie je možné realizovať naraz, niektoré musia predchádzať a niektoré budú doplnené počas realizácie.

KOLKO – stanovenie nákladov

Na realizáciu projektov, ako aj mnohých aktivít sú potrebné finančné prostriedky. (Aktivity, na ktoré nebudete potrebovať financie treba vyšpecifikovať a tie môže realizovať ako prvé, pokiaľ sa neviažu na iné dôležitejšie aktivity. Pri ich realizácii zároveň získate skúsenosti

a preveríte si riadiace a organizačné schopnosti ľudí, ktorí sú za to zodpovední.) Financie na realizáciu projektov obyčajne nie sú k dispozícii v plnej výške rozpočtu projektu, ani sa nestane, že vám niekto ponúkne balík peňazí a poprosí vás, aby ste s nimi niečo urobili. Preto tieto finančné prostriedky treba často a niekedy aj dlho hľadať a vyskladať z rôznych zdrojov. Je dobré, keď máte v tíme niekoho, kto má informácie o rôznych dostupných zdrojoch a o tom, na čo sú určené. Nezabudnite ani na miestne zdroje, keďže v tejto fáze by ste už mali mať široké dobre zostavené partnerstvo, na niektoré dôležité aktivity, ktoré sú významné pre rôznych účastníkov sa môžete aj poskladať. Vo všeobecnosti by ste sa mohli zamerať na nasledovné zdroje:

- štátne fondy a dotácie
- súkromné nadácie
- verejné inštitúcie – domáce a zahraničné (EÚ)
- miestne zdroje: financie obcí, miestnych podnikateľov, príspevky od miestnych obyvateľov
- regionálne zdroje – regionálne samosprávy (ich rozpočty budú dostupné po ukončení decentralizácie štátnej správy)
- štátne podporné úverové schémy
- komerčné bankové úvery

V pláne je potrebné počítať s viacerými variantmi financovania projektov. V mnohých programoch ide o súťaž – v prípade, že Váš projekt neprejde, nedajte sa odradiť, hľadajte iné riešenie.

Odpovede na všetky otázky a po zvážení všetkých častí plánu je potrebné zaradiť ich do tabuľky. Tabuľku je potrebné pripraviť tak, aby sa jej jednotlivé časti dali vymieňať, čo je dôležité hlavne v priebehu prípravy plánu.

Opatrenie	Aktivita Projekt	Nositeľ projektu	Miesto	Časový harmonogram		Finančná náročnosť	Alternatívy zdrojov	Monitoring
				dĺžka	dátum			

Akčný plán musí byť:

- **reálny** - má naplánované reálne projekty, za každý projekt je určená osobná zodpovednosť, má reálne odhadnuté náklady a potrebné časové rozpätie na realizáciu,
- **konkrétny** – pripravený na 3-5 rokov a konkretizovaný na 1 rok do detailov. Plán je rozdelený na projekty – jeden, alebo niekoľko, čo vyjadruje každodennú náplň práce,
- **flexibilný** – akčný plán nie je nemenný. Musí byť možné ho dopĺňať, vymieňať jednotlivé časti, musí byť transparentný – vyvesený na verejnom mieste, kde k tomu ľudia majú prístup a môžu ho kontrolovať a dopĺňať pod vplyvom rôznych objektívnych a subjektívnych zmien. Zároveň každú zmenu treba starostlivo zvážiť, pričom je potrebné zachovať pocit vlastníctva a zodpovednosť za realizáciu projektov,
- **vyjadruje spoločný postup** – zúčastnené strany vyjadrujú spoločný postup, zdieľanie zodpovednosti, informácií a finančných prostriedkov veľmi prehľadným spôsobom,
- **transparentný** – plán musí byť otvorený pre každého občana, ktorého sa týka, nie len pre úzku skupinu autorov. Mal by byť viditeľne umiestnený na verejne prístupnom mieste, kde často chodí veľa ľudí (napr.: OcÚ, pošta...) Vhodné je zabezpečiť komunikáciu s plánom – nejaké komunikačné centrum aby všetci záujemci mohli mať otázky, pripomienky, návrhy, spoluúčasť. Všetky tieto zmeny je potrebné riadne zaznamenať a tiež zverejniť.
- **monitorovateľný a hodnotiteľný** – monitorovanie základných ukazovateľov a ich kvalitatívnych a kvantitatívnych znakov je základná podmienka plánu a jeho projektov. Po čase je nutné merať a hodnotiť dopad plánu na dané územie so zameraním na jeho rozvoj,

stagnáciu, prípadne úpadok. Je možné merať aj zmeny oproti stavu, keby plán nefungoval, nebol by realizovaný – aký by bol stav.

Zdroj :

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE Význam, štruktúra a základné metodické tézy

Pri príprave tejto publikácie boli spracované informácie z materiálov Centra pre podporu miestneho aktivizmu (Ponická Huta, SR), Centra pro komunitní práci (Plzeň, ČR), Regionální rozvojové agentury, o. p. s. (Plzeň, ČR), Regionálneho environmentálneho centra (Bratislava, SR) a Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR. Banská Bystrica máj 2004

Podklady pripravila: Katarína Lukáčová

Zostavil a graficky upravil: Juraj Zamkovský

Konzultácie: Vlasta Körnerová

Jazyková úprava: Ján Roháč

Tlač: Tlačiareň Merkantil, s. r. o., Banská Bystrica

8. Zabezpečenie a monitorovanie programu

Tieto aktivity sú zabezpečované Mestským úradom (MsÚ).

Tvorba analytickej časti

O tvorbe, rozsahu, forme a charakteere dokumentu rozhoduje na základe pokynov primátora a prednostu MsÚ, vedúca oddelenia stavebného poriadku investícií a stratégie (VOSPİaS). Toto je uvedené spolu s dátumom, do ktorého je potrebné dokument vypracovať a menom pracovníka zodpovedného za vypracovanie v zápisnici z pracovnej porady (VOSPİaS).

Analytické materiály sú výstupmi zo spracovania údajov získaných z rôznych zdrojov ako napr. oddelení MsÚ, Štatistického úradu SR, Ministerstiev, rôznych internetových stránok ale aj priamymi metódami zberu formou dotazníkov, ankiet a podobne. Na spracovanie údajov používajú pracovníci referátu regionálneho rozvoja analytické metódy – SWOT analýza, sociálno – ekonomická analýza, analýza problémov a cieľov a ďalšie.

Tvorba strategickej časti

Plánovacie časti dokumentu sú tvorené pracovnou skupinou, ktorú menuje primátor Mesta. Facilitátora stretnutí pracovnej skupiny, ktorým je pracovník oddelenia regionálneho rozvoja a podnikateľskej činnosti (PR1) navrhuje (VOSPİaS) a túto úlohu mu prideli v rámci porady (VOSPİaS).

Pripomienkovanie koncepčných a strategických materiálov

Pripomienkovanie dokumentu tvoreného Mestom Lučenec prebieha priebežne. V jednotlivých fázach prípravy konzultuje (písomne, telefonicky alebo elektronicky) pracovník PR1 prípravu dokumentu s (VOSPİaS), zadávateľom, s členmi pracovnej skupiny resp. s ďalšími subjektami podľa rozhodnutia (VOSPİaS). Pripomienky sú zaznamenávané PR1 a použité pri korekciách a aktualizáciách dokumentu.

Schvaľovanie koncepčných a strategických materiálov

Hotové strategické dokumenty, prípadne ich zmeny predloží (VOSPİaS) na schválenie príslušným komisiám a primátor mesta Mestskému zastupiteľstvu. Technickú prípravu návrhu uznesení, sprievodných správ a príloh zabezpečí (VOSPİaS), prípadne touto úlohou v rámci porady (VOSPİaS) poverí pracovníka PR1.

Vyhodnocovanie, korekcia a aktualizácia

Vyhodnocovanie a korekciu dokumentov robí pracovník PR1, ktorému túto úlohu prideli (VOSPİaS) na základe pripomienok, zmeny aktuálneho stavu prostredia podľa požiadaviek primátora resp. prednostu. Vyhodnocovanie prebieha na základe merateľných indikátorov raz ročne.